

50
X

Rechters en Ruth

BIJBELS DAGBOEKJE

Jan Kronenberg

UIT DE KROONTJESPEN

Jan Kronenberg

50x Rechters en Ruth

Bijbels dagboekje

Uit de Kroontjespen - Leeuwarden

Van Jan Kronenberg verscheen eerder:

40x Lucas
70x Openbaring

Ontwerp omslag: Daniël Kronenberg
Foto omslag: Velden van Efrata bij Betlehem

De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan De Nieuwe Bijbelvertaling
© Nederlands Bijbelgenootschap 2004/2007

© 2011 Uit de Kroontjespen, Leeuwarden

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt. In enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur.

Verantwoording

Het boek van de Rechters wordt vaak verkeerd begrepen. Op het eerste gezicht lijkt het een verzameling spannende en bloederige verhalen van een aantal oorlogshelden uit een ver Joods verleden. Maar wanneer je iets nauwkeuriger gaat lezen zul je tot de ontdekking komen dat in deze verhalen niet de 'held' de hoofdpersoon is, maar God de HEER zelf. Hij geeft bevrijding en de rechter is alleen maar instrument in zijn hand.

Bij het schrijven van dit bijbels dagboekje viel het mij op hoe onuitputtelijk Gods genade en hoe groot zijn barmhartigheid is. Steeds is Hij bereid om vergeving te schenken aan een ontrouw, tot zonde vervallen volk van Israël. Dat uitverkoren volk kan alleen in vrede en voorspoed leven in het beloofde land wanneer zij onvoorwaardelijk trouw blijft aan de dienst van de HEER en zich aan zijn geboden houdt.

Het bijbelboek Ruth, dat zich in dezelfde tijd van Israëls geschiedenis afspeelt, laat ons bovendien zien dat Gods liefde niet alleen beperkt blijft tot het volk van Israël. Ook Ruth – een Moabitische, dus heidense vrouw – wordt in Gods heilsplan ingeschakeld. Tot haar en Boaz' s nakomelingen zullen later koning David en de beloofde Messias horen.

Hoe herkenbaar zijn ook voor ons de levenslessen in Rechters en Ruth. Het gaat immers om Gods omgang met 'gewone' mensen zoals jij en ik.

ds. Jan K.C. Kronenberg,
Leeuwarden, 2011

Inleiding

In het beloofde land

Het bijbelboek Rechters laat zien hoe het eraan toe gaat in de eerste eeuwen na de verovering van het land Kanaän. De schrijver vertelt ons de verhalen uit de geschiedenis van God met het volk van Israël ná de dood van Jozua en hogepriester Eleazar, de zoon van Aäron (ca. 1386 voor Chr.) en vóór het optreden van de koningen (ca. 1000 voor Chr.).

Onder leiding van deze twee helden uit de Joodse geschiedenis hebben de twaalf stammen van het volk van Israël het door de Heer beloofde land Kanaän veroverd en verdeeld: "Nadat Jozua het hele land veroverd had, zoals de HEER aan Mozes had opgedragen, gaf hij het Israël als grondgebied volgens de indeling in stammen. Hiermee eindigde de oorlog." (Jozua 11:23)

Wanneer Jozua voelt dat het einde van zijn leven nadert komen de Israëlieten nog één keer bij elkaar om hun verbond met God te vernieuwen. Jozua houdt een afscheidsrede en roept het volk op trouw te blijven aan God: "Nu dan, 'vervolgde Jozua, 'eerbiedig de HEER, dien hem met onvoorwaardelijke trouw en doe de goden weg die uw voorouders ten oosten van de Eufraat en in Egypte hebben gediend. Dien alleen de HEER." (Jozua 24:14)

De God die het volk van Israël uit Egypte bevrijd heeft en hen geholpen heeft het beloofde land te veroveren moet onvoorwaardelijk gediend worden.

Bovendien: niet alleen het volk maar ook het land Kanaän moet van God blijven!

Je zou na het lezen van het bijbelboek Jozua de indruk kunnen krijgen dat de verovering van Kanaän snel en totaal moet zijn geweest. Maar veel oorspronkelijke bewoners zijn in Kanaän blijven wonen. En niet alleen met hen, ook met de omringende volken heeft het volk van Israël blijvend veel strijd moeten voeren. In het Noorden krijgt het volk van Israël te maken met kleine Aramese koninkrijkjes. In het Oosten liggen de koninkrijken van Ammon en Moab, die steeds weer aanspraak maken op het land aan de overzijde van de Jordaan. In het Zuiden is er de voortdurende dreiging van de

stammenstaten van de Amalekieten, Edomieten en Midjanieten. Roofzuchtige Bedoeïenen voeren vandaar strooptochten in Kanaän uit. En in het Westen, aan de zee, hebben de Filistijnen – waarschijnlijk afkomstig van Kreta – zich gevestigd.

In deze tijd – na de dood van Jozua – kent het volk van Israël geen centraal gezag. Het volk bestaat uit een verband van stammen die onderling verwant zijn, dezelfde taal, cultuur en godsdienst kennen. De dreiging om als volk in losse stammen uiteen te vallen is daarom groot.

Schrijver

De schrijver van Rechters blijft anoniem. Vaak wordt gedacht dat dit bijbelboek geschreven werd niet lang nadat de laatste rechter gestorven was. Het zou dan goed mogelijk kunnen zijn dat Samuël dit boek aan het einde van zijn leven heeft geschreven of er een groot aandeel in heeft gehad.

Uit de ruim vier eeuwen van de tijd van de rechters zijn maar enkele grepen gedaan. Het gaat de schrijver er vooral om het werk en de genade van God te laten zien tegenover de zondigheid en de dwaasheid van het volk van Israël. Daarom vertelt dit bijbelboek *heils*-geschiedenis: telkens grijpt de HEER reddend in en geeft Hij heil en zegen, waar mensen zich richten op Hem. God, de HEER, Hij is de eigenlijke 'held' en 'redder' in dit bijbelboek.

In de Hebreeuwse bijbel heeft het boek Rechters een plaats gekregen in het tweede deel van de Tenach dat aangeduid wordt als: de Newi'iem (Profeten).

Rechters

Letterlijk betekent het Hebreeuwse woord 'sjofeet': rechter. Die term kan verkeerd worden begrepen. Rechtspraak is slechts een klein onderdeel van het takenpakket van een sjofeet. Een betere titel voor hun veelomvattende functie is 'redder' of 'bevrijder'.

Rechters zijn sterke charismatische persoonlijkheden – mannen én vrouwen, die door de HEER als instrument worden uitgekozen en geroepen om in een noodsituatie redding brengen. Die redding wordt trouwens uitsluitend

toegeschreven aan Gods ingrijpen. Zo moet Gideon zijn strijdkrachten tot op een minimum terugbrengen (Recht. 7) en moet Barak de hoogvlakte van de Tabor verlaten om in de vlakte van Jizreël de strijd tegen de Kanaänieten – met hun ijzeren strijdwagens – aan te binden, opdat de HEER, de God van Israël, gelooft en verheerlijkt zal worden (Recht. 4 en 5).

Het rechterschap is dikwijls maar tijdelijk. Het eindigt als de noodsituatie voorbij is of bij het overlijden van een rechter. Het rechterschap is niet erfelijk en wordt niet doorgegeven aan een van zijn of haar nakomelingen.

En hoewel een rechter tijdens een crisis de belangen behartigt van één of meer stammen, leidt hij nooit alle stammen tegelijk.

Van oudsher worden de twaalf leiders die in de Bijbel bekend staan als rechters verdeeld in twee categorieën: de 'grote' en de 'kleine'.

De 'grote' rechters hebben deze aanduiding gekregen omdat er behoorlijk veel over hen geschreven is. Over de 'kleine' rechters is veel minder bekend, hooguit drie verzen.

In onderstaand schema krijg je een overzicht van de 'grote' en de 'kleine' rechters, hun plaats in het boek Rechters, in welk gebied zij opereerden en van het volk of de koning die het volk van Israël in die tijd onderdrukte.

Grote rechters

<i>Rechter</i>	<i>tekst</i>	<i>gebied</i>	<i>onderdrukker</i>
Otniël	3:7-11	Juda	Kusan-Risataïm van Mesopotamië
Ehud	3:12-30	Benjamin	Eglon van Moab
Debora	4-5	Efraïm	Jabin van Hasor en Sisera
Gideon	6-8	Manasse	Midjanieten en Amalekieten
Jefta	10:6-12:7	Gilead	Ammonieten
Simson	13-16	Dan	Filistijnen

Kleine rechters

<i>rechter</i>	<i>tekst</i>	<i>gebied</i>	<i>onderdrukker</i>
Samgar	3:31	Efraïm	Filistijnen
Tola	10:1-2	Issachar	onbekend

Jaïr	10:3-5	Gilead	onbekend
Ibsan	12:8-10	Betlehem	onbekend
Elon	12:11-12	Zebulon	onbekend
Abdon	12:13-15	Efraïm	onbekend

Baäl en Asjera

Natuurlijk is het te begrijpen dat mensen die dicht bij de natuur leven en zo afhankelijk zijn van wind en water, bodem en lucht, daar goddelijke krachten in zien. Die 'goden' moeten zij te vriend houden want van de vruchtbaarheid van het land hangt immers heel hun bestaan af.

Die vruchtbaarheid heeft zowel een mannelijke als een vrouwelijke kant. Allebei zijn zij nodig wil het land zijn jaarlijkse vrucht opbrengen. Zo ontstaat de verering van een mannelijke natuurgod (Baäl) en een vrouwelijke (Asjera).

Die verering van de goden van de natuur vormt in de tijd van de Rechters voor de Israëlieten een grote bedreiging: de Baäls en Asjera's blijken meer dan eens een onweerstaanbare aantrekkingskracht te bezitten. Aan het dienen van de HEER komt dan ook snel een einde. Het volk van Israël kan de verleiding niet weerstaan om over te gaan tot het dienen van de goden van de natuur die – door de oorspronkelijke bewoners van het land - op de offerhoogten van Kanaän nog steeds vereerd worden.

Wanneer het volk van Israël bezwijkt voor deze verleiding komt de HEER met zijn straf voor deze religieuze ontrouw en zendt een vijand om het volk te onderdrukken. Wanneer dan het volk in zijn nood zich tot de dienst van de HEER bekeert en Hem om redding smeekt, zendt God een rechter, die het volk verlost.

Het bijbelboek Rechters laat daarom het steeds weer terugkerende refrein in deze periode van Israëls geschiedenis horen:

Afval – straf – bekering – uitredding door een rechter – rust – afval – straf – enz.

De laatste hoofdstukken van het boek Rechters maken op schrille wijze duidelijk dat het door God geroepen en uitverkoren volk van Israël in deze

periode van haar geschiedenis haar identiteit als volk van het verbond van God steeds weer in gevaar heeft gebracht. De HEER heeft weliswaar het volk van Israël een plaats gegeven om te wonen in het land dat hij aan hun voorouders had beloofd, maar de manier waarop de Israëlieten met dit geschenk van God omgaan, laat zien hoe ondankbaar mensen tegenover de HEER kunnen zijn.

Het is een wonder dat God dan toch doorgaat met dit volk: de nakomelingen van Abraham, Isaak en Jakob.

Koning

Het boek Rechters eindigt met de woorden: 'In die tijd was er geen koning in Israël: iedereen deed wat in zijn eigen ogen goed was.' (Recht. 21:25) Een centraal gezag ontbreekt in Israël.

De vraag naar een koning komt daarom in deze chaotische tijd steeds sterker naar voren. Een koning, net zoals de volken rondom Gods uitverkoren volk. Een koning die de verschillende stammen van Israël aan zich kan binden. Uiteindelijk stemt de HEER toe en krijgt Israël in Saul uit de stam Benjamin uiteindelijk zijn langgewenste koning (1 Sam. 9).

Ruth

In deze periode van Israëls geschiedenis krijgt ook het boekje Ruth een plaats. Het verhaal speelt zich ongeveer 120 jaar voor de geboorte van David af. Dit bijbelboek is het bewijs, dat God Zich niet laat afbrengen van het plan dat Hij heeft om de wereld te verlossen. Eens zal de Messias komen!

Terwijl het volk van Israël vervalt tot heidendom wordt Ruth toegevoegd aan Israël vanuit één van de ergste heidense volken (Moab).

Terwijl Israël als geheel Gods wetten negeert, blijkt er nog zegen mogelijk, omdat een rechtschapen en integer mens als Boaz - die wil leven naar Gods bedoeling - zich over de weduwe Ruth ontfermt.

Terwijl er wel heel duidelijk 'geen koning in Israël' is, werkt God in het verborgene aan het geslacht van David, de koning. Uit zijn nageslacht zal eens de beloofde messiaanse Redder voortkomen!

Omdat het boek Ruth zich afspeelt ten tijde van de rechters volgt het in de meeste bijbels direct op het boek Rechters. In de oorspronkelijke Hebreeuwse volgorde komt Ruth echter na Spreuken en Hooglied, in het derde deel van de Tenach dat Ketoeviem (Geschriften) heet. De rol van het bijbelboek Ruth wordt in de Joodse traditie vanouds gelezen op het Feest der Weken (Pinksterfeest), een oogstfeest dat zeven weken na Pasen gevierd wordt.

De schrijver van Ruth is niet bekend. De Joodse Talmoed en vele andere bijbeluitleggers wijzen Samuël aan als de schrijver. Uit Ruth 4:22 waar de stamboom wordt afgesloten met David kan wellicht worden afgeleid dat de schrijver naar alle waarschijnlijkheid een tijdgenoot van koning David moet zijn geweest.

Recht

God heeft het volk van Israël een aantal voorzieningen gegeven waardoor de belangen van iedereen veilig gesteld moeten worden. Zo zijn er regels om armoede en gebrek zoveel mogelijk tegen te gaan, om het grondbezit dat Hij aan elke familie heeft toegewezen, veilig te stellen. En zijn zelfs regels die de belangen van de vreemdelingen behartigen.

Rechtszittingen in de poort en de rol van de lossers zijn nog een extra voorziening om iedereen zoveel mogelijk bescherming te bieden.

Het boek Ruth is het boek van de 'lossers'. De go'el (Hebreeuws voor 'lossers'), is de naaste mannelijke bloedverwant, die de plicht heeft het grondbezit van zijn naaste familielid, te 'lossen'. Dit bezit zou anders door verkoop in vreemde handen geraken. Ook heeft de lossers de opdracht om dit familielid zelf, wanneer het zich uit armoede heeft moeten verkopen, te lossen (Lev. 25:23-28 en 47-55).

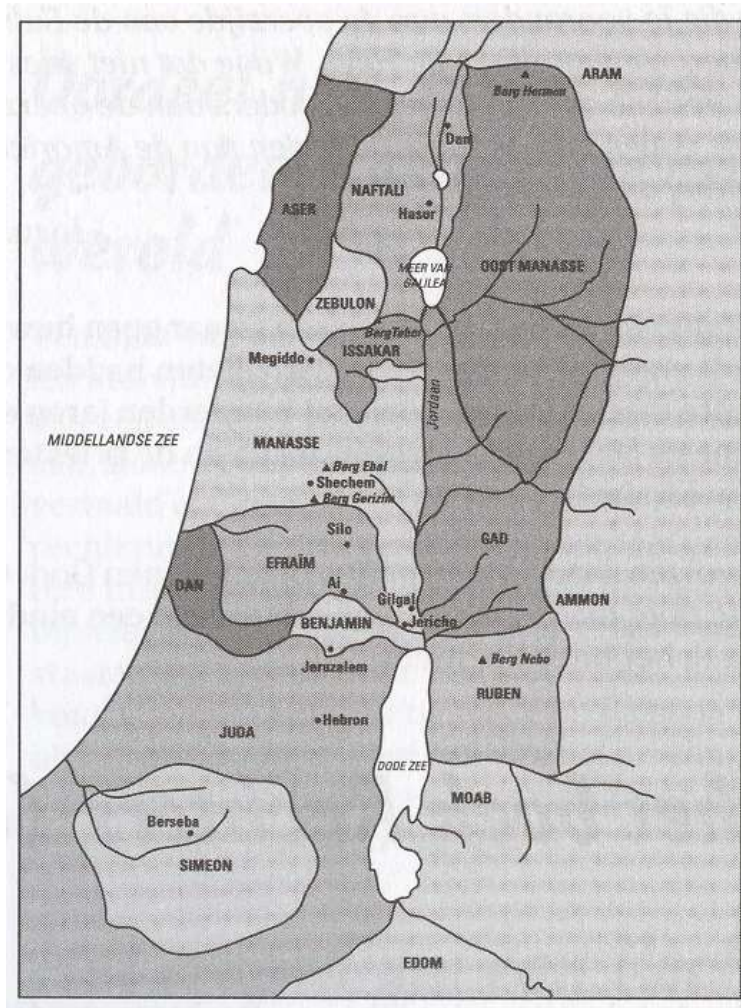
Daarnaast kent het Joodse familierecht (Deut. 25:5-10) het zogenaamde zwagerhuwelijk. Wanneer een man sterft zonder kinderen na te laten, dan moet zijn broer de weduwe trouwen. De eerstgeboren zoon uit dit huwelijk geldt dan als de eigen zoon van de overledene.

De idee hierachter is, dat de lijn van de geslachten naar de Messias toe niet verbroken mag worden. De toekomst van een Joodse familie mag niet afbreken.

Dat het boek Ruth uitdrukkelijk naar de Messias toe wil werken, blijkt uit het zogenaamde aanhangsel (Ruth 4:18-22). De Messias van Israël komt via David in het vizier.

In Ruth worden lossers en zwagerhuwelijk aan elkaar gekoppeld. Boaz is in dit bijbelboek de 'lossers'. Hij vervult eerst alle formaliteiten die door de Joodse wetgeving worden vereist. Hij neemt de verplichting op zich om het land van Elimelech dat door Noömi te koop wordt aangeboden te 'lossen'.

Maar hij gaat zelfs nog verder door met Ruth, de weduwe uit Moab, te trouwen. Hij belooft, dat de eerstgeboren zoon uit zijn huwelijk met Ruth, de naam en de volledige rechten zal bezitten die aan de nakomelingen van Elimelech toekomen (Ruth 4:9-10).

Het volk van Israël in het beloofde land

Na de dood van Jozua

'Na de dood van Jozua raadpleegden de Israëlieten de HEER: "Wie van ons moet als eerste de strijd aanbinden met de Kanaänieten?"' (vs. 1)

De schrijver van het boek Rechters neemt ons in zijn bijbelboek mee naar de drie eeuwen in de geschiedenis van het volk van Israël waarin twaalf rechters door God geroepen worden. Zij moeten leiding geven aan het volk van Israël dat de HEER uit Egypte naar het beloofde land Kanaän heeft gebracht. Het is een tijd waarin de nakomelingen van Abraham, Isaak en Jakob steeds weer in de verleiding komen om de God van het verbond te verruilen voor de afgoden van het land Kanaän. De rechters moeten het volk van Israël weer terugbrengen op het 'rechte pad' van het dienen van de HEER.

Jozua is gestorven – honderdtien jaar oud (Jozua 24:29-30). Het land Kanaän is onder zijn bezielende leiding veroverd en verdeeld, maar nu moet het nog door de stammen van Israël in bezit worden genomen. Middels de orakelstenen Urim en de Tummim (Exodus 28:30) wordt eerst de HEER geraadpleegd: 'Wie van ons zal moet als eerste de strijd aanbinden met de Kanaänieten?' Juda wordt aangewezen.

Het wordt een bloedige burgeroorlog: doodslag en brandstichting. Het beloofde land wordt - vanuit het zuiden tot het noorden toe - langzaam maar zeker door de stammen van Israël in bezit genomen.

God houdt woord. Hij vervult zijn beloften. Volk en land horen vanaf nu onlosmakelijk bij elkaar!

Tranendal

'Er kwam een engel van de HEER uit Gilgal naar Bochin. Daar zei hij: "Ik heb jullie uit Egypte geleid naar het land dat ik jullie voorouders onder ede had beloofd. Ik heb gezegd dat ik mijn verbond met jullie nooit zou verbreken..."
(vs. 1)

God had er alles aan gedaan om het volk van Israël in het beloofde land te brengen. Maar wat doet Israël? Het negeert de goddelijke opdracht om de heidense volken te verdrijven. Sterker nog ... ze hebben met die afgodenvereerders vrede gesloten en hun heiligdommen niet vernietigd maar intact gelaten. Nu zullen diezelfde heidense volken door God gebruikt worden om het volk van Israël te straffen.

Het beloofde land wordt een tranendal door de rampen, de oorlogen en het geweld dat Israël zichzelf op de hals heeft gehaald. Bovendien zullen de afgoden van Kanaän het volk van Israël in hun verleidelijke netten verstrikken. Het heeft zich door haar gemakzucht kwetsbaar gemaakt voor afgoderij.

De engel van de HEER is het die het volk herinnert aan de afspraken van het verbond dat ooit eens bij de Sinai werd gesloten. We zullen die engel van de HEER vaker tegenkomen in dit bijbelboek. Op belangrijke momenten verschijnt in Hem God zelf.

Het volk van Israël is blijkbaar wel geschrokken van de boodschap van de HEER. Iedereen is in tranen. Daarom wordt die plaats later Bochin, tranendal, genoemd. Maar of het berouw van Israël wel oprecht is en of er sprake is van een oprechte bekering? De tijd zal het leren!

Als je zijn verbondsafspraken hebt genegeerd vraagt God ook jou om berouw en oprechte bekering!

Van kwaad tot erger

'Ze keerden de HEER de rug toe, de God van hun voorouders, die hen uit Egypte had geleid, en begonnen achter andere goden aan te lopen die werden vereerd door de volken waartussen ze woonden. Door voor die vreemde goden te buigen, krenkten ze de HEER.' (vs. 12)

Gedurende heel het leven van Jozua heeft het volk van Israël de HEER gediend. Maar Jozua is gestorven. En ook de mensen die de intocht in het beloofde land hebben meegemaakt zijn heengegaan. Er is een nieuwe generatie gekomen die de HEER niet meer kent.

Het gaat met hen dan ook van kwaad tot erger. De God van het verbond wordt 'ingeruild' voor de Baäls en de Astartes, de Kanaänitische goden die vereerd worden omdat zij aan het land haar vruchtbaarheid geven. En omdat men in iedere plaats zijn eigen Baäl vereert zijn er talloze Baäls waarvoor ook de Israëlieten op de knieën kunnen gaan. Wat moet het de HEER een verdriet hebben gedaan.

Het is dan ook begrijpelijk dat op een zeker moment zijn goddelijke toorn ontbrandt. God maakt daarbij gebruik van de vijanden van Israël. De door de Baäls en Astartes 'gezegende' vruchtbare akkers worden door hen geplunderd. Zo laat God zien wie er Heer en Meester is in het beloofde land.

Dat de HEER ook genadig is blijkt uit de roeping van de rechters: charismatische mannen en een enkele vrouw, die leiding moeten geven aan de strijd tegen de plundersaars en de onderdrukkers. Maar ook naar hun rechters luisterden zij niet!

Hoe belangrijk is het om het verhaal van God met mensen door te geven aan een volgende generatie!

Otniël, de man van Achsa

'De Israëlieten riepen de HEER te hulp, en de HEER zond iemand om hen te bevrijden: Otniël, een zoon van Kalebs jongere broer Kenaz.' (vs. 9)

Acht lange jaren zucht het volk van Israël onder de drukkende hand van de koning van noordelijk Syrië. De HEER heeft hen in zijn macht gegeven, omdat de Israëlieten de God van hun vaders hebben ingeruild voor de vruchtbaarheidsgoden van het land. Bovendien heeft niemand er moeite mee als een Israëlitische jongen trouwt met een Kanaänitisch meisje. Voor de HEER zijn het gruwelijke dingen. Zijn toorn ontbrandt en het volk Israël heeft acht jaar onderdrukking nodig om tot inkeer te komen en zich tot Hem te bekeren.

Godzijdank is de HEER niet doof voor hun roepen. Hij verwekt een verlosser: Otniël. Een man die inmiddels zijn sporen al heeft verdiend. Als beloning voor de inname van Debir (Kirjat-Sefer) heeft hij zijn vrouw Achsa als bruid verworven en met haar een flink stuk bouwland met waterbronnen (Recht.1:10-15).

De Geest van de HEER geeft hem dapperheid en inzicht om het volk Israël te verlossen. De koning van Aram en zijn legers worden verslagen. Het land krijgt veertig jaar rust.

Opvallend is hoe de HEER zich telkens weer laat verbidden. Zelfs als je door eigen schuld in de problemen bent gekomen, klop je bij Hem niet tevergeefs aan!

Ehud, de man die links was

'Toen riepen ze de HEER te hulp, en de HEER zond iemand om hen te bevrijden: Ehud, de zoon van Gera uit de stam Benjamin, een linkshandige. Deze Ehud ging namens de Israëlieten schatting afdragen aan koning Eglon.'
(vs. 15)

In Moab (het huidige Jordanië) heeft de zwaarlijvige koning Eglon het voor het zeggen. Hij wordt door de HEER gebruikt om het godloze volk van Israël opnieuw de les van het verbond te leren. Samen met de Ammonieten en Amalekieten trekt hij de Jordaan over en verslaat hij bij de puinhopen van Jericho de legers van Israël. Achttien jaar lang moeten de Israëlieten aan Eglon belasting betalen. Dan is het voor de HEER genoeg geweest. Dan doet Hij in Israël een nieuwe rechter opstaan: Ehud, de man die links was.

Een politieke moordaanslag wordt ons in dit bijbelgedeelte beschreven. Ehud maakt slim gebruik van zijn linkshandige 'handicap' en van de argeloosheid van koning Eglon. Tijdens een geheime privé-ontvangst in de bovenkamer van het 'paleis' steekt Ehud zijn scherpe dolk in de dikke buik van de koning. Als pas uren later de moord wordt ontdekt, is Ehud al gevlucht en is hij veilig naar het bergland van Efraïm ontkomen. Hier verzamelt hij de Israëlieten en samen maken zij korte metten met het bezettingsleger van de Moabieten. Er sneuvelen ongeveer tienduizend man. Daarna keert voor tachtig jaar de rust in Israël terug.

Nooit en te nimmer laat de HEER zijn uitverkoren volk in de steek. De vijanden van Israël zullen Gods oordeel niet kunnen ontlopen!

Debora, een profetes

'In die tijd was een zekere Debora rechter over Israël. Deze Debora, de vrouw van Lappidot, was profetes.' (vs. 4)

In dit hoofdstuk is een heldenrol weggelegd voor twee vrouwen: Debora en Jaël. Ook vrouwen worden door de HEER geroepen tot een bijzondere taak en ingeschakeld in de bevrijding van zijn volk!

Debora – haar naam betekent honingbij – is een profetes. Als dienaar van de God van Israël spreekt zij recht onder de Deborapalm tussen Rama en Betel. Zij noemt zichzelf: een leidsvrouw. (Recht.5:7).

Het is opnieuw een donkere tijd. Jabin – onder Jozua verpletterend verslagen (vgl. Joz.11) – is opnieuw koning van Kanaän. Met negenhonderd ijzeren strijdwagens onder aanvoering van zijn legergeneraal Sisera lijkt Jabin onoverwinnelijk. Al twintig jaar duurt dit schrikbewind.

Dan klinkt via de profetische stem van Debora het verlossende woord van de HEER: 'Ik zal Jabin en Sisera in uw macht geven.'

Een zekere Barak wordt bij de Deborapalm ontboden en aangewezen als aanvoerder van de tienduizend vrijwilligers uit de stammen Naftali en Zebulon. Zij zullen de strijd met Sisera aangaan. Maar Barak is een held op sokken: het ontbreekt hem aan moed en vertrouwen. Zonder de aanwezigheid van Debora durft hij de confrontatie met Sisera niet aan te gaan. Uiteindelijk wordt de strijd beslist en zingt Debora haar lied van de overwinning (Recht.5).

Vertrouw op de HEER. Dan kun je elke confrontatie aan!

Jaël, de vrouw met een tentpin

'Jaël nam een tentpin en een hamer en sloop de tent binnen. Ze sloeg, terwijl hij daar uitgeput in slaap lag, de tentpin door zijn hoofd de grond in, zodat hij stierf.' (vs. 21)

Een wolkbreuk doet de negenhonderd strijdwagens van Sisera vastlopen op de hellingen van de berg Tabor. Handig maakt Barak gebruik van de verwarring in het leger van de Kanaänieten. Het gehele leger van Sisera wordt tot de laatste man toe verpletterend verslagen.

Sisera zelf weet te ontkomen. Te voet vlucht hij weg van het strijdtoneel en komt op adem in de tent van de Keniet Cheber. Daar wordt hij schijnbaar liefdevol verzorgd door Chebers vrouw Jaël. Een bed, een deken en een schaal met melk. Van uitputting valt Sisera daarna in een diepe slaap.

Ongetwijfeld zal Jaël Sisera herkend hebben. Ze kiest partij voor het volk van Israël en voor zijn God. Misschien is ze – net als eerder Rachab – ook zelf wel onder de indruk gekomen van Gods macht en majesteit. Met een tentpin doodt ze Sisera in zijn slaap. Zo komt de generaal van de Kanaänieten aan zijn roemloos einde.

Als het volgende ogenblik Barak voor de tent van Cheber staat is hij te laat. Opnieuw heeft de HEER, door de hand van een vrouw, het volk van Israël van de onderdrukking bevrijd. Daarna had het land veertig jaar rust (Rechters 5:31b).

God zorgt voor de bevrijding! Daar schakelt Hij zonedig mannen én vrouwen bij in!

Gideon, de jongen die niet geloven kan

'Toen kwam er een engel van de HEER, Hij nam plaats onder de terebint bij Ofra, op het land van Joas, een afstammeling van Abiëzer. Joas' zoon Gideon was juist bezig tarwe te dorsen. Om te zorgen dat de Midjanieten de tarwe niet zouden zien, deed hij dat in de wijnpers.' (vs. 11)

Al meer dan zeven jaar achter elkaar stropen de Midjanieten in de oogsttijd het land af. Als een enorme zwerm sprinkhanen komen ze op hun snelle kamelen over de Jordaan. En als ze verdwenen zijn is er geen maïskolf of korenaar meer op het land. Schapen, runderen en ezels worden geroofd.

Als de nood op het hoogst is verschijnt er opeens een vreemdeling bij Gideon onder de heilige boom van zijn vader Joas in Ofra. Hier is Gideon bezig stiekem tarwe uit te kloppen in de wijnpers. Het is – zo verklaart de verteller – de engel van de HEER: het is God in eigen persoon. 'De HEER zij met je, dappere krijgsman.' Maar Gideon zit enorm met zijn geloof in de knoei: 'Waar is eigenlijk de HEER? Heeft Hij ons verstoten en ons overgegeven in de handen van de Midjanieten?'

Gideon, die God alleen maar kent uit de verhalen die hem thuis verteld zijn, krijgt de opdracht om het volk van Israël uit de macht van Midian verlossen. En de HEER belooft hem: 'Ik zal je bijstaan.'

Met God hulp is het mogelijk om zelfs de sterkste vijanden te verslaan. Maar dan moet je daar wel in willen geloven. Geloven is: horen naar Gods woorden en Hem gehoorzamen!

Een altaar voor de HEER

'Gideon bouwde op die plek een altaar voor de HEER, en noemde het 'De HEER geeft rust'. Tot op de dag van vandaag staat dat altaar op het land van de afstammelingen van Abiëzer in Ofra.' (vs. 24)

Gastvrijheid staat in het Oosten hoog aangeschreven. Daarom snelt Gideon naar huis, slacht een geitenbokje, braadt het vlees ervan, bakt een groot tarwebrood en doet het allemaal in een picknickmand. Die mand brengt hij bij de goddelijke boodschapper die op hem is blijven wachten.

Een vreemde tafel wordt gedekt. Gideon krijgt opdracht om alles uit te stallen op het rotsblok onder de heilige boom in Ofra. Het wordt nog vreemder als hij het kookvocht over het geitenvlees en het tarwebrood moet uitgieten. Dan strekt de vreemdeling zijn staf uit en een vuur laait op uit het rotsblok.

Voor Gideon is dit teken nogal indrukwekkend en angstaanjagend. Het geitenvlees en het ongedesemde brood worden door de staf van de engel van God in een oogwenk verteerd. Tegelijk is ook de vreemdeling verdwenen. Dan begrijpt Gideon pas dat het een engel van de HEER is geweest en hij wordt bang.

God zelf stelt hem gerust: Gideon zal niet sterven.

Onze jonge held blijft niet bij de verkoelde resten van het eten zitten maar gaat direct aan de slag. Onder de heilige boom, gewijd aan de Baäl, bouwt hij een altaar voor de God van Israël. En hij noemt die plaats: 'De HEER geeft rust'. In Ofra op het land van de afstammelingen van Abiëzer is er weer een plaats waar de HEER gediend kan worden!

Een 'altaar' voor God in je leven geeft rust. Daarop mag je je gebeden 'offeren!'.

Jerubbaäl

'En hij gaf Gideon de naam Jerubbaäl, en zei: "Laat Baäl het maar tegen hem opnemen omdat hij zijn altaar heeft gesloopt."' (vs. 32)

Gideon krijgt van God de opdracht om het familiealtaar voor de Baäl af te breken. Met de stenen ervan moet hij op de hoogste punt van zijn vaders erf een nieuw altaar voor de HEER bouwen. De heilige Asjerapaal moet hij in mootjes hakken en het hout gebruiken voor een vuur op het nieuwe altaar voor de HEER. Als offerdier moet de prachtige stier dienen die zijn vader al zeven jaar voor de plundertochten van de Midjanieten heeft kunnen verbergen. Met hulp van tien van zijn vaders knechten doet Gideon midden in de nacht wat hem door God is opgedragen.

De volgende morgen is natuurlijk de hele stad in rep en roer. Het wordt al gauw duidelijk dat Gideon de aanstichter is van deze heiligschennis. Hij zal moeten 'hangen'. Dit kost hem zijn leven.

Vader Joas kiest echter partij voor zijn zoon: 'Als Baäl een god is, zal hij wel voor zichzelf opkomen wanneer iemand zijn altaar heeft gesloopt'. (vs. 31) Gekscherend geeft zijn vader hem ook nog een nieuwe naam Jerubbaäl: Laat Baäl tegen hem strijden!

Blijkbaar durft niemand meer iets te zeggen of te doen. Het loopt voor Gideon met een sisser af want ook de Baäl laat niets van zich merken.

Geloven is soms een waagstuk. Maar met Gods hulp lukt het je om de afgoden uit je leven op te ruimen!

Gideons vraag om een teken

'Toen zei Gideon tegen God: "Ik wil graag weten of het werkelijk uw bedoeling is door mijn toedoen Israël te bevrijden, zoals u hebt gezegd."' (vs. 38)

Het is een angstige tijd. De Midjanieten zijn weer in het land: honderdvijfendertigduizend man! 'Toen kwam de geest van de HEER over Gideon.' De Geest van God neemt de leiding over van zijn leven en maakt hem bekwaam voor zijn taak. Gideon laat zich leiden en gebruiken. Hij blaast op de ramshoorn en roept een leger van tweeëndertigduizend man bij elkaar. Maar Gideon blijft zich onzeker voelen. Immers de Midjanieten zijn vier keer zo sterk als het leger van Israël dat hij op de been heeft weten te brengen. Hij aarzelt en vraagt God opnieuw om een teken.

Is het je trouwens opgevallen dat het 'regent' van tekenen in het leven van Gideon? Alleen ... wil je een teken opmerken, dan is daar geloof voor nodig. Een teken wordt pas een teken als je ook in dat teken gelooft.

Het teken dat Gideon vraagt wil laten zien wie er heerst over de natuur, over dauw en droogte: de HEER of de Baäl. Tot twee keer toe toont de HEER zijn geduld met Gideon.

Het teken dat Hij geeft is opnieuw een bewijs van zijn trouw. Het onderstreept nog een keer de belofte die Hij heeft gegeven: 'Ik zal je bijstaan.'

Gelovig vertrouwend op Gods belofte: 'Ik zal je bijstaan!' kun je zonder angst de toekomst tegemoet gaan!

Gideonsbende

"Met die driehonderd man die het water met hun tong oplikten, zal ik jullie bevrijden," zei de HEER regen Gideon. "Door hun toedoen zal ik Midjan aan je uitleveren. De rest van het leger kan naar huis terugkeren." (vs. 7)

Velen hebben gehoor gegeven aan de oproep van Gideon, de rechter uit Ofra. Het zijn er wel tweeëndertigduizend. Maar hoe moet Gideon met zo'n bijelkaar-geraapt stelletje boeren optrekken tegen dat goed georganiseerde leger van de Midjanieten en Amalekieten van maar liefst honderdvijfendertigduizend man?

Als een goudsmid die edele metalen reinigt van hun onzuivere bestanddelen, zo 'schift' de HEER het leger dat Gideon op de been heeft gebracht. De oorlogswet uit Deuteronomium wordt toegepast: 'Wie bang is, wie het aanmoed ontbreekt, mag naar huis terugkeren ...' (Deut. 20:8). Maar liefst tweeëntwintigduizend mannen worden zo vrijgesteld van militaire dienst. Nog is het aantal overblijvers in Gods ogen veel te groot.

De volgende dag trekt Gideon met zijn mannen naar de Charodbron. Ze hebben dorst. Water! De kleine groep van driehonderd mannen die - net als een hond het water opslurpt met zijn tong - wil God gebruiken. Zij vormen samen een Gideonsbende: klein in aantal, groot in de kracht van de HEER.

Voor Gods doel kan een klein aantal al voldoende zijn. Het gaat Hem niet om aantallen. Het gaat er om dat mensen de moed, de durf, het geloof en het vertrouwen hebben dat niet zij, maar dat de HEER de overwinning geeft!

Droom

'Toen Gideon aankwam, was er juist iemand aan het vertellen wat hij had gedroomd. "Wat ik nu toch gedroomd heb!" zei hij. "Een gerstebrood rolde razendsnel door het kamp, botste tegen een tent aan en kegelde die omver, zodat hij in elkaar zakte."' (vs. 14)

In het holst van de nacht sluipen twee mannen langs het vijandelijke kamp. Het zijn Gideon en zijn knecht Pura. Samen zijn ze naar het tentenkamp van de Midjanieten en Amalekieten geslopen om te spioneren.

In één van de tenten aan de rand van het kamp is iemand wakker geworden. Hij heeft een nare droom gehad. Aan zijn tentgenoot doet hij zijn verhaal. Die snapt al gauw de betekenis ervan: 'Dat gerstebrood is het zwaard van de Israëliet Gideon, de zoon van Joas. Dat betekent dat God heeft hem ons met ons hele kamp in handen gegeven.'

In stilte dankt Gideon de HEER voor wat hij gehoord heeft. Wat dit niet opnieuw een teken van God?

Terug bij zijn manschappen verdeelt Gideon zijn leger in drie groepen van honderd man. Slechts 'gewapend' met een hoorn om op te blazen en met een brandende fakkel verborgen in een stenen etenskruik omsingelt de Gideonsbende het legerkamp van de Midjanieten en Amalekieten. Dan klinkt uit driehonderd kelen over de vlakte: 'Voor de HEER en Gideon.' Zo zaaien zij angst en paniek. In de chaos die ontstaat brengen de Midjanieten elkaar om het leven. De overblijvenden vluchten alle kanten op. De overwinning is dan ook helemaal alleen Gods werk. Zijn hand verlost!

In stilte mag je God danken dat je in vrijheid mag leven!

Gideon als 'hogepriester'

'Gideon liet van dit alles een priestergewaad maken. Hij gaf het een plaats in Ofra, waar heel Israël het als een afgod kwam vereren. Dit zou uiteindelijk leiden tot de ondergang van Gideon en zijn familie.' (vs. 27)

De strijd met de Midjanieten is gestreden. Driehonderd mannen – weliswaar oververmoeid – hebben de achtervolging tot over de Jordaan ingezet. Ook Zebach en Salmuna, de koningen van Midjan, worden gevangen genomen en eigenhandig door Gideon gedood. En wanneer het restant van het leger van de Midjanieten is uiteengejaagd, keert Gideon als overwinnaar terug. De mannen van Israël dragen hun rechter op handen. Ze willen hem zelfs tot hun koning maken. Nee, Gideon wenst geen koning te worden: God is immers Koning over het volk van Israël?

Liever een hogepriester. Van de buitgemaakte gouden ringen maakt Gideon een priestergewaad. Het gouden kleed krijgt een plaats in Ofra, de plaats waar Gideon veertig jaar geleden zijn kruistocht tegen het dienen van de Baäls was begonnen. Maar het gouden priestergewaad wordt voor Gideon en heel het volk tot een valstrik: heel Israël komt het als een afgod vereren.

Zo wordt de HEER opnieuw ingeruild voor de goden van de natuur: de Baäls en de Astartes. De geschiedenis herhaalt zich helaas keer op keer.

Eigenwillige godsdienst brengt niets dan ellende voort. Het voert altijd van de HEER en van zijn dienst vandaan!

Abimelech, koning in Sichem

'Daarop kwamen de burgers van Sichem en Bet-Millo bij de eik bij het gedenkteken in Sichem bijeen en riepen Abimelech tot koning uit.' (vs. 6)

Abimelech is een zoon van Jerubbaäl, van Gideon dus. Zijn moeder is een (bij) vrouw uit Sichem. Abimelech is ambitieus en eierzuchtig. Hij voelt wel voor het koningschap dat zijn vader Gideon heeft afgewezen. En het strategisch gelegen Sichem zou dan de hoofdstad van zijn koninkrijk moeten worden. Hij stelt de inwoners van Sichem voor de keus: óf ze zullen tot in lengte van dagen de zeventig zonen van Gideon schatplichtig blijven óf ze aanvaarden Abimelech als hun politieke leider. Hij is tenslotte van hun eigen vlees en bloed.

De inwoners van Sichem kiezen voor Abimelech. En voor iedere zoon van Gideon ontvangt hij uit de tempel van Baäl-Berit een zilverstuk. Hiermee kan hij een bende leeglopers en avonturiers betalen die al zijn broers in Ofra doden.

Na dit bloedbad laat Abimelech zich tot koning uitroepen bij de heilige eik van Sichem. Drie jaar regeert hij over het volk van Israël (vs. 22). Dan vindt de HEER het genoeg geweest.

Op tragisch wijze eindigt het koningschap van Abimelech bij de belegering van Tebes: een vrouw breekt zijn schedel met een maalsteen (vs. 53).

Zo doet God het kwaad dat Abimelech heeft aangericht, op zijn eigen hoofd neerkomen!

Ook hier gaat het spreekwoord op: Hoogmoed komt voor de val!

De fabel van Jotam

'Toen Jotam dit vernam, ging hij de Gerizim op en riep met stemverheffing vanaf de top: "Hoor mij aan, burgers van Sichem, en God zal u verhoren! Eens gingen de bomen eropuit om een koning te kiezen.'" (vs. 7-8a)

Door zich op een veilige plaats te verstoppen is Jotam – de jongste zoon – ontkomen aan het bloedbad in het huis van zijn vader Gideon in Ofra. Wanneer de inwoners van Sichem bij hun heilige terebint verzameld zijn om zijn halfbroer Abimelech tot koning uit te roepen, spreekt Jotam hen vanaf de top van de berg Gerizim toe. Met zijn profetische gave probeert hij de Sichemieten tot bezinning te brengen. Hij vertelt hen een fabel: een verhaal met een boodschap waarin bomen of dieren een hoofdrol spelen.

De bomen willen een koning. De olijfboom, de vijgenboom en de wijnstok bedanken voor de eer. Zij willen zichzelf niet tot het koningschap laten verheffen. De andere bomen worden door angst bevangen: 'Er moet en zal een koning komen. Waarom eigenlijk de doornstruik niet?' Hadden ze de doornstruik maar niet gekozen. Hij draagt geen vruchten, een nietsnut is hij. Je kunt je aan hem verwonden en zijn dorre hout is zo brandbaar dat het in een oogwenk alles in lichterlaaie zet.

Abimelech is die koning-doorstruik. Maar koning en onderdanen zullen elkaar door het vuur van de haat verslinden. De vraag om het koningschap is zo voor Israël een schokkende en leerzame ervaring geworden!

Fabels zijn lessen voor het leven!

Tola en Jaïr

'Na Abimelech kwam Tola, die optrad als bevrijder van Israël... Na hem kwam Jaïr uit Gilead.' (vs. 1a en 3a)

Abimelech heeft het land in een grote chaos en ontreddeering achtergelaten. Tola en Jaïr worden door de HEER gebruikt om de rust en de orde te herstellen. Er mag dan weinig over hen geschreven zijn in de Bijbel, ongetwijfeld is hun invloed behoorlijk groot geweest, want maar liefst drieëntwintig en tweeëntwintig jaar hebben zij als rechter hun stempel mogen zetten op het leven van het volk van Israël.

Tola en Jaïr leefden in een tijd dat er vrede en geen oorlog was. Als rechter zullen zij zich vooral bezig gehouden hebben met bestuurlijke en rechterlijke zaken. Zo wordt van Tola verteld dat hij zitting hield in het bergland van Efraïm – in het Noorden van Israël. Jaïr spreekt recht in het Over-Jordaanse gebied. Deze man uit Gilead moet trouwens wel een bijzonder gezaghebbende leider zijn geweest. Hij heeft maar liefst dertig zonen, die op dertig ezelshengsten rijden en dertig nederzettingen bezitten.

Door het geordende bestuur van rechters als Tola en Jaïr krijgt het volk van Israël weer een periode van rust. Het land en het volk kunnen weer opbloeien. Er is hoop en vertrouwen in toekomst. Maar niet voor lang. De verleiding voor de natuurgoden van het land Kanaän zal voor de Israëlieten nog steeds onweerstaanbaar blijken te zijn.

Wanneer je je laat leiden door Gods geboden vind je rust en orde in je leven!

Jefta uit het land Tob

'Jefta had voor zijn broers de wijk moeten nemen en zich gevestigd in Tob. Daar sloot zich een stel avonturiers bij hem aan, die met hem erop uittrokken.' (vs. 3)

In het land Tob is het leven goed. Althans voor een zekere Jefta. Hij is weliswaar afkomstig uit Gilead, maar daar is de bastaardzoon door zijn halfbroers weggejaagd. Ze willen de erfenis van hun vader Gilead niet met hem delen.

In het goede land Tob is Jefta roverhoofdman geworden over een stelletje avonturiers die daar het gehele gebied onveilig maken. Het is het slag kerels dat voor niets en niemand bang is en in een gevecht van man tot man even behendig als meedogenloos is.

Op zekere dag verschijnen de oudsten van Gilead - Jefta's broers - in Tob. Ze komen met een dringende boodschap: 'Zullen we het verleden laten rusten, kom over en help ons in de strijd tegen de Ammonieten. We willen niets liever dan dat jij onze aanvoerder bent. En daarna zul jij onze leider zijn, het hoofd over alle inwoners van Gilead.'

Jefta weet niet wat hem overkomt: hij, aanvoerder van Gilead? Dit aanbod kan hij niet weigeren. Dus trekt Jefta weg uit het land waar het leven goed voor hem is geweest en gaat met zijn broers naar het zuidelijk gelegen Gilead. In Mispa wordt hij tot aanvoerder en leider aangesteld. In hem geeft de HEER het volk van Israël een nieuwe rechter.

Soms moet het verleden plaats maken voor het heden!

Jefta's ondoordachte gelofte

'Hij beloofde de HEER: "Als u de Ammonieten aan mij uitlevert, dan zal het eerste dat me bij mijn behouden thuiskomst tegemoet komt voor u zijn; dat zal ik als brandoffer aan u opdragen.'" (vs. 30-31)

Het eerste wat Jefta doet is gezanten voor diplomatiek overleg sturen naar de koning van de Ammonieten. Deze betwist een stuk grond dat Mozes, na de tocht door de woestijn, in bezit zou hebben genomen. Driehonderd jaar geschiedenis wordt opgerakeld. Helaas levert al dit heen-en-weergepraat niets op.

Dan wordt Jefta gegrepen door de geest van de HEER. Want als de koning van Ammon niet wil horen moet hij maar voelen. Jefta en de zijnen bereiden zich voor op het onvermijdelijke gevecht.

Maar geheel onverwacht doet Jefta de HEER een gelofte: 'O God, als U ..., dan zal ik ...' Zou Jefta er over nagedacht hebben wat de gevolgen zouden kunnen zijn van wat hij de HEER belooft?

De strijd tegen de Ammonieten breekt los. Jefta brengt hen een verpletterende nederlaag toe en keert als overwinnaar naar zijn huis in Mispa terug. Hij wordt verwelkomd door dansende meisjes van het dorp met voorop zijn eigen dochter.

Jefta's wereld stort in. Hij scheurt zijn kleren en roept uit: 'Ach mijn kind, dat jij mij deze slag moet toebrengen, dat juist jij het bent die me in het ongeluk stort!' Nee, niet zijn dochter, maar Jefta zelf heeft door zijn ondoordachte gelofte zijn enig kind haar geluk ontnomen. Hoe zal dit aflopen?

Ondoordachte uitspraken kunnen soms fatale gevolgen hebben!

Jefta's bewonderenswaardige dochter

"Maar dit wil ik nog vragen; gun me voordat u uw gelofte ten uitvoer brengt nog twee maanden de tijd, zodat ik met mijn vriendinnen de bergen in kan trekken om erover te treuren dat ik nooit iemands vrouw zal zijn." (vs. 37)

Bewonderenswaardig is de reactie van Jefta's dochter: 'Vader, als u de HEER een gelofte hebt gedaan, dan moet u zich aan die gelofte houden. Hij gaf u de overwinning. Maar verleen me nog één gunst: geef mij twee maanden uitstel om met mijn vriendinnen in de bergen erover te treuren dat ik nooit iemands vrouw zal zijn.'

Nooit zal Jefta's dochter de bruid van een ander zijn. Nooit zullen haar vriendinnen haar op haar trouwdag als bruidmeisjes vergezellen. Nooit zal Jefta's dochter (klein-)kinderen ter wereld brengen. Het geslacht en de naam van Jefta zullen als vanzelf uitsterven. Jefta stemt in met haar verzoek.

Na deze 'rouwperiode' van twee maanden lost Jefta zijn gelofte tegenover de HEER in. Als een brandoffer dat geheel en al aan God is toegewijd, offert hij zijn dochter aan de HEER. Het lijkt een vrome daad – immers Jefta blijft trouw aan wat hij de HEER heeft beloofd, maar in feite is het brandoffer van Jefta een dieptepunt in de relatie met de God van Israël. Jefta's offer laat zien hoe diep het volk van Israël in de tijd van de Rechters is vervallen in het heidendom!

Jaar in jaar uit, vier dagen lang, bezingen de meisjes in Israël deze bewonderenswaardige dochter van de Gileadiet Jefta.

Een 'vrome' daad kan je soms heel ver bij de HEER vandaan brengen!

Sjibbolet en sibbolet

'... maar dan vroegen ze: "Zeg eens 'sjibbolet'." Als hij dan 'sibbolet' zei, en het woord dus niet goed uitsprak, grepen ze hem en doodden ze hem ter plekke. Op die dag sneuvelden al met al tweeënveertigduizend Efraïmieten.' (vs. 6)

Voordat Jefta bij zijn vaderen te ruste kan gaan is er eerst nog een conflict met de mannen van Efraïm. Zij zijn jaloers op de mannen van Gilead, omdat zij de overwinning op de Ammonieten zonder hun hulp hebben behaald. Zij willen als broedervolk delen in de eer. Helaas lost ook dit keer diplomatiek praten niets op. Tegen zijn wil worden Jefta en de mannen van Gilead betrokken in een stammenoorlog.

De strijd wordt gestreden aan de overkant van de rivier de Jordaan. Jefta en zijn mannen komen als overwinnaars uit de strijd tevoorschijn. Ze bezetten de doorwaadbare plaatsen van de Jordaan om daarmee de vluchtende Efraïmieten de pas af te snijden. De verslagen broeders lopen er hopeloos in de val: 'Ben jij er eentje uit Efraïm?' 'Welnee, hoe kom je daarbij?' 'Zeg eens sjibbolet?' Dat kunnen de mannen van Efraïm niet zeggen: 'Sibbolet'. De uitspraak verraadt hen en met dat ene woord hebben ze meteen ook hun laatste woord gesproken. De sibboleten worden hardhandig afgeslacht.

Zo eindigt – na zes jaar – de geschiedenis van Jefta, de man uit het land Tob waar het leven goed voor hem had moeten zijn. Hij werd begraven in een van de steden van Gilead.

Wacht niet tot het einde van je leven, maar maak van tijd tot tijd de balans van je leven op. Hoe goed is het leven je tot nu toe geweest?

Ibsan, Elon en Abdon

'Na Jeftha was Ibsan uit Bet-Lechem rechter over Israël... Na hem was Elon uit de stam Zebulon rechter over Israël... Na hem was Abdon, de zoon van Hillel, uit Piraton rechter over Israël.' (vs. 8, 11a en 13)

Na de dood van Jeftha zijn het Ibsan, Elon en Abdon die elkaar als rechter opvolgen. Ibsan stamt af van Juda; Elon is afkomstig van de stam Zebulon en Abdon is een nakomeling van Efraïm.

Hun rechterstijd omvat een periode van maar liefst vijftwintig jaar. Het is een tijd van rust en vrede in het beloofde land. Een tijd waarin het leven zich kan ontplooiën en waarin de HEER wordt gediend. Een tijd van voorspoed en zegen.

Ibsan heeft maar liefst dertig zonen en dertig dochters. Ongetwijfeld zal hij met meerdere vrouwen getrouwd zijn geweest. Hij staat aan het hoofd van een kinderrijke familie.

Abdon hij doet niet voor hem onder: veertig zonen en dertig kleinzonen heeft hij, die op zeventig ezelhengsten rijden. Eveneens een door de HEER rijk gezegend mens.

Door hun familielevens hebben deze rechters ongetwijfeld een geweldige uitstraling en invloed gehad op het volk van Israël. God maakte deze vaderfiguren tot lichtende voorbeelden voor hun omgeving.

Hoewel de bijbelschrijver ons maar weinig over hen verteld zullen Ibsan, Elon en Abdon door hun optreden als rechter het volk van Israël bewaard hebben voor de dienst aan de afgoden.

In een tijd van rust en vrede kan je leven zich onder Gods zegen pas ten volle ontplooiën!

De vrouw van Manoach

'In die tijd leefde er in de omgeving van Sora een zekere Manoach, die tot de stam Dan behoorde. Zijn vrouw was onvruchtbaar en had nooit kinderen gekregen.' (vs. 2)

De vrouw van Manoach is onvruchtbaar. En onvruchtbaar zal zij haar hele leven lang blijven, tenzij er een wonder gebeurt. Nu, dat wonder gebeurt: op zekere dag verschijnt haar een engel terwijl zij aan het werk is op het land. God heeft haar gebeden willen verhoren.

De engel van de HEER heeft een blijde boodschap voor haar. Ze zal zwanger worden en een zoon ter wereld brengen. Een bijzondere zoon: hij zal een nazireeër zijn. Zijn leven zal al vanaf de eerste dag van haar zwangerschap in dienst staan van de HEER God. Daarom zal de vrouw van Manoach ook zelf als een God toegewijde moeten gaan leven: geen wijn of bedwelmende drank zal zij tijdens haar zwangerschap mogen drinken en niets onreins zal zij mogen eten.

De vrouw van Manoach wordt er stil van. Ze vraagt zich bezorgd af wat er van haar zoon zal worden. De goddelijke boodschapper vertelt haar ook dat haar aan God gewijde zoon een begin zal maken met de verlossing van Israël uit de macht van de Filistijnen.

En wanneer dan na maanden van God toegewijde zwangerschap de beloofde zoon wordt geboren geeft niet vader Manoach, maar zijn moeder hem zijn naam: Simson, zonnekind!

Gebeden worden niet altijd verhoord. Maar soms kan er onverwacht een wonder gebeuren!

Een vrouw voor Simson

'Op een keer ging Simson naar Timna. Daar viel zijn oog op een Filistijns meisje.' (vs. 1)

Simson, het zonnekind, groeit op. In het gebied tussen Sora en Estaol komt hij voor het eerst in aanraking met de Filistijnen die het daar voor het zeggen hebben. Ze wonen in de tegenwoordige Gaza-streek. In feite hadden de Filistijnen bij de verovering van het beloofde land al uitgeroeid moeten zijn. Maar het volk van Israël heeft dat tot nu toe nagelaten.

En zo kan het dat op zekere dag Simson afdaalt naar Timna, waar de Filistijnse meisjes zijn. Op één van hen raakt Simson hopeloos verliefd. 'Is er nou geen enkel meisje te vinden onder je eigen volksgenoten? Moet je nou uitgerekend een meisje halen bij die ongelovige Filistijnen? Daar kan alleen maar narigheid van komen.' Het is de te verwachten reactie van zijn bezorgde ouders.

Wat Simons ouders niet weten is dat de HEER een plan heeft. Hij probeert - via een 'gemengd' huwelijk met een Filistijnse vrouw - Simson een mogelijkheid te geven om het vijandelijke kamp van de Filistijnen ongemerkt binnen te dringen. Hier kan hij dan op zoek gaan naar een aanleiding om die onbesneden heidenen te slaan. Het begin van de verlossing van het volk van Israël uit de macht van de Filistijnen is aanstaande!

God kan een plan met jou of je kinderen hebben waar je pas achteraf de bedoeling van ontdekt!

Bloedbruiloft

'Zijn vader ging naar het ouderlijk huis van het meisje. Simson gaf daar een feest, want zo hoorde dat wanneer een jongeman ging trouwen.' (vs. 10)

In Timna, in Gaza wordt uitbundig feest gevierd. Maar liefst zeven dagen lang. Het bruiloftsfeest van Simson en zijn Filistijnse schone. Om de gasten te vermaken worden er raadsels opgegeven. Simson verbindt er zelfs een weddenschap aan. Gretig gaan de dertig Filistijnse jongens er op in. De inzet is immers voor ieder een nieuwe outfit van kleren.

Wat de uitdagers niet weten is dat Simson onderweg naar Timna eens een jonge leeuw heeft gedood. Enige tijd later ontdekt hij dat een bijenzwerm in het uitgedroogde kadaver van de leeuw een nest heeft gebouwd. De honing uit hun raten smaakt heerlijk zoet. Zorgvuldig heeft Simson dit gebeuren voor zichzelf gehouden. Zelfs zijn ouders zijn er niet van op de hoogte.

'Het is sterk en het verslindt altijd, nu biedt het een maal van zoetheid.' Drie dagen lang doen de jongens van Timna tevergeefs hun best om het raadsel op te lossen. Ze staan in hun hemd. Uiteindelijk bedreigen ze Simsons vrouw. Tegen haar tranen is de sterke held Simson niet opgewassen. Op de zevende dag van hun bruiloftsfeest vertelt hij haar de oplossing van het raadsel. Ze valt door de mand, maar Simson zal op een bloedige wijze aan zijn verplichtingen voldoen.

Pas op als je ondoordacht een weddenschap wilt aangaan. Je zult aan je verplichtingen moeten voldoen!

Vossen en fakkels

'Hij ging weg, ving driehonderd vossen en legde fakkels klaar. De vossen bond hij twee aan twee met de staarten aan elkaar, steeds met een fakkel ertussen.' (vs. 4)

Wanneer de rust na enige tijd is teruggekeerd gaat Simson met een geschenk naar zijn vrouw terug. Blijkbaar is hij nog steeds verliefd op haar en heeft hij haar bedrog vergeven. De Filistijnse jongens hadden haar en haar familie immers met de dood bedreigd?

Maar het is al te laat. In Timna ontdekt Simson dat zijn schoonvader zijn dochter inmiddels heeft uitgehuwelijkt aan een van de getuigen van zijn huwelijk. Simson is door het dolle heen. Nu zijn hartstocht niet kan ontbranden, ontbrandt zijn toorn.

Dit is geen familieaangelegenheid meer. Hij neemt wraak op heel het volk van de Filistijnen.

Eigenhandig vangt hij driehonderd vossen. Knoopt hun staarten twee aan twee aan elkaar en bindt er een brandende fakkel aan vast. De hele meute wordt de Filistijnse korenvelden ingejaagd. Niet lang daarna staat heel het land in vuur en vlam. Er ontstaat een kettingreactie van ellende.

De Filistijnen koelen hun woede op Simsons ex-vrouw en haar vader. Ze steken het huis in brand, vader en dochter komen in de vlammen om. Wat de bruid met haar bedrog had willen voorkomen is nu toch gebeurd. Eigenhandig doodt Simson de daders door hun ruggengraat te breken.

Het wordt tijd om zich terug te trekken en af te wachten wat komen gaat!

Wraak geeft een kettingreactie van ellende. Het zet meer in brand dan je lief is!

Een kaakbeen als wapen

“Met een ezelskaak heb ik hun botten gekraakt. Met een ezelskaak heb ik er duizend geraakt!” riep hij uit.’ (vs. 16)

Nu zinnen de Filistijnen op wraak. Zij trekken vanuit Gaza Juda binnen om Simson te pakken te krijgen. De houding van Simsons volksgenoten is ronduit schokkend. Ze willen de ‘vrede’ met de Filistijnen blijkbaar niet in gevaar brengen. Daarom gaan ze zelf met drieduizend man op zoek naar Simson en vinden hem in een rotshol bij Etam. Ze verwijten hem dat hij ‘slapende honden wakker heeft gemaakt’ en willen hem vervolgens aan de vijand uitleveren.

Zo ver komt het echter niet. Opnieuw grijpt de Geest van de HEER Simson aan. De touwen waarmee hij gebonden is smelten als vlas voor het vuur. Gewapend met een verse ezelskaak gaat hij de wachtende Filistijnen te lijf en doodt maar liefst duizend man. De vijand had te vroeg gejuicht..

Uitgeput door de enorme slachtpartij wordt Simson overvallen door een hevige dorst. Hij doet iets wat wij hem nog niet eerder zagen doen: hij bidt! Hij is zich bewust van zijn afhankelijkheid van de HEER en belijdt dat het God is die door hem de overwinning heeft gegeven.

Op wonderlijke wijze verhoort God zijn gebed om redding. Want wie zich afhankelijk weet van de HEER mag ook rekenen op zijn zorg!

Simsons geheim

'De Filistijnse stadsvorsten gingen naar Delila toe en zeiden tegen haar: "Haal Simson over om u te vertellen waarin zijn geweldige kracht schuilt en wat we moeten doen om hem weerloos te maken. Dan kunnen we hem gevangennemen, zodat we geen last meer van hem hebben, en krijgt u van ieder van ons elfhonderd sjekel zilver.'" (vs. 5)

Ieder mens heeft zo zijn zwakheden, zelfs de meest sterke persoonlijkheid. Simson, de rechter van het volk van Israël, heeft een zwak voor vrouwen. Hij wordt opnieuw verliefd op een Filistijnse vrouw. Nu is het Delila in het Sorekdal waarvoor hij 'valt'. De vrouw 'met de loshangende lokken' weet de held van Israël met haar charmes te strikken.

Nauwlettend hebben de vijf Filistijnse stadsvorsten de gangen van Simson laten nagaan. Ze zijn er dan ook snel bij en proberen Delila te verleiden met een onweerstaanbaar zilveren aanbod. Delila moet voor hen zien te achterhalen 'waarin zijn geweldige kracht schuilt', dan zal zij rijk zijn.

Dag aan dag dringt Delila er bij Simson op aan het geheim van zijn buitengewone kracht aan haar prijs te geven. Simson speelt het spelletje met haar mee.

Tot drie keer toe 'wint' Simson het spel van haar verraad en weet hij zich van haar banden te bevrijden.

Overmoedig vertrouwt hij op de onverliesbaarheid van zijn kracht. God is immers met hem. 'Maar pas op, Simson, voordat je het weet ga je je ondergang tegemoet!'

Kun jij weerstand bieden aan de verleiding om te vertrouwen op eigen kracht en niet op de kracht van God?

In de schoot van Delila

'Zodra Simson in haar schoot in slaap was gevallen liet ze een van de Filistijnen binnenkomen, en in diens bijzijn schoor ze Simsons zeven haarvlechten af. Daardoor week zijn kracht en zo maakte zij hem weerloos.'
(vs. 19)

Aangetrokken door de rijke beloning die haar te wachten staat, blijft de vrouw 'met de loshangende lokken' Simson manipuleren. Hij zwicht voor haar aanhoudende vragen. Vermoeid, tot stervens toe, is hij. Zijn hele hart legt hij voor haar open: 'Ik ben als nazireeër aan God gewijd. Als mijn haarvlechten afgeknipt worden verlies ik mijn kracht en word ik zwak als ieder ander.'

Delila weet dat Simson haar nu zijn geheim verteld heeft en laat de Filistijnse stadsvorsten halen: 'Alles wat in zijn hart is, heeft hij mij verteld.'
Ze komen, ieder elfhonderd zilverlingen op zak, en verbergen zich in haar huis.

Weer speelt Delila haar liefdesspel met Simson. Wanneer hij in haar schoot in slaap valt laat zij vliegensvlug zijn zeven vlechten afknippen. Ontwaakt uit zijn slaap moet Simson ervaren dat hij van zijn kracht is beroofd.

Niet dat die kracht in zijn haren zat. Simson dankt - als nazireeër - zijn kracht aan de HEER. Maar door God uit het oog te verliezen heeft Simson ook zijn haar en zijn kracht verloren.

De Filistijnen grijpen hem en steken hem de ogen uit. Zijn overmoed en liefde voor Delila hebben hem uiteindelijk 'blind' gemaakt!

Overmoed doet je God uit het oog verliezen!

Simsons dood tussen de zuilen

“Mijn dood zal de dood zijn van de Filistijnen!” Toen duwde hij uit alle macht. De tempel stortte in en alle aanwezigen, ook de stadsvorsten, werden bedolven. Zo maakte Simson bij zijn dood meer slachtoffers dan tijdens zijn hele leven.’ (vs. 30)

Het is feest in het Filistijnse land. Iedereen heeft zich verzameld voor het grote offerfeest ter ere van Dagon, de god van het koren. ‘Roep Simson, en laat hij ons vermaken!’

Ze halen de blinde molenaar uit de gevangenis. Een jongen geleidt hem bij de hand en brengt hem tussen de zuilen van de tempel van Dagon. Leedvermaak in Gaza. Het volk juicht en joelt bij het zien van de hulpeloze reus.

Dan horen we opnieuw Simson bidden. Hij weet waar hij zijn kracht aan heeft te danken: aan de HEER, die hem geroepen heeft tot zijn taak. Al biddend doet de rechter van Israël een beroep op Gods genade en hulp: ‘Geef mij nog eenmaal genoeg kracht!’

Simson voelt de goddelijke energie door zijn lichaam stromen en met een laatste krachtsinspanning duwt hij de dragende zuilen van Dagon's tempel uit elkaar. De ravage is enorm en het aantal slachtoffers loopt in de duizenden. Zo sterft Simson mét de Filistijnen.

Zijn familie slaagt er nog in zijn dode lichaam onder het puin weg te halen en hem te begraven in het familiegraf. Twintig jaar heeft Simson het volk van Israël mogen redden. Zijn dood tussen de zuilen is tegelijk zijn laatste verlossingsdaad in dienst van de HEER!

Hoe genadig wil God zijn. Wie Hem aanroept in de nood zal zijn hulp mogen ervaren!

Micha's godshuis

'Micha had namelijk voor zichzelf een heiligdom ingericht. Hij had een priestergewaad en verschillende afgodsbeeldjes laten maken en een van zijn zonen als priester aangesteld.' (vs. 5)

Micha heeft geld gestolen van zijn moeder. Elfhonderd zilverstukken! Waar hij dat geld voor nodig heeft? In ieder geval biecht hij zijn zonde op. Misschien is hij wel bang geworden voor de vloek die zijn moeder heeft uitgesproken over de dief.

Micha's moeder is maar wat blij dat ze het geld teruggekregen heeft en dankt God daarvoor. Van een deel van het geld, tweehonderd zilverstukken, laat zij door de zilversmid een beeldje maken. Dat zilveren beeldje krijgt een ereplaats naast de terafim (huisgodbeeldje) in de tabernakel van haar zoon Micha. Nu nog een priesterkleed en iemand die dit kleed kan dragen. Micha wijdt één van zijn zonen en een toevallige afstammeling van Levi tot priester. Zo is Micha's heiligdom in de ogen van zijn dorpsgenoten een echt godshuis geworden. Het lijkt een vrome aangelegenheid. Micha denkt dat God hem hierom wel zal zegenen.

Maar wat Micha hier doet is typerend voor zijn dagen. Drie eeuwen lang hebben de rechters het volk van Israël het 'rechte spoor' gewezen. Zij hebben het volk van Israël gewezen op het dienen van de HEER, de God die hen bevrijdt. Wanneer zij van het 'toneel' zijn verdwijnen wordt het Woord van God schaars en doet iedereen maar wat goed is in zijn eigen ogen!

Hoe vroom het misschien ook lijkt: God accepteert geen eigen bedachte godsdienstigheid. Hij wil gediend worden volgens de door Hem zelf aangegeven instructies!

Jonatan, de priester van Silo

'Ze gaven er het zilveren godenbeeld een plaats, en Jonatan, die een zoon was van Gersom, de zoon van Mozes, werd hun priester. Na hem bleven zijn nakomelingen bij de Daniëten het priesterambt vervullen, totdat de bevolking werd weggevoerd.' (vs. 30)

Op zoek naar een erfdeel sturen de nakomelingen van Dan vijf verkenners op pad. Ze trekken door het bergland van Gilead en komen bij Micha's godshuis, waar de Leviet hen begroet. Jonatan is zijn naam. Aan zijn tongval te horen komt hij ook uit het zuiden. 'Kun jij niet aan God vragen of er zegen rust op de weg die wij gaan?'

Om een lang verhaal kort te maken: zeshonderd gewapende Daniëten maken zich gereed om het vreedzame en vruchtbare gebied van Laïs te veroveren. Ze trekken op, slachten de inwoners van Laïs af en steken de stad in brand. De stad wordt op haar puinhopen herbouwd en krijgt een nieuwe naam: Dan. De Daniëten nemen er hun intrek.

De voorwerpen die zij uit Micha's tabernakel gestolen hebben: het priesterkleed, het zilveren beeldje en de afgodenbeeldjes, krijgen een plaats in het nieuwe godshuis te Silo.

Jonatan vindt het allang goed. Beter priester te zijn van een hele stam dan van een enkele man. Hij en al zijn nakomelingen zullen eeuwenlang de offerdienst verzorgen totdat de ballingschap er een einde aan zal maken. Hier zal de onvruchtbare Hanna de HEER bidden om een kind! (1 Sam.1).

Best wel verwonderlijk: Op de puinhopen wordt een godshuis gebouwd. Hier maakt God een nieuw begin met allen die Hem oprecht willen dienen!

Geen koning in Israël

'In die tijd was er geen koning in Israël; iedereen deed wat in zijn eigen ogen goed was.' (vs. 25)

De roep om een eigen messiaanse koning wordt steeds luider. Een koning bij de gratie van God. Een koning die de verschillende stammen van Israël kan samenbinden. Een koning die kan zorgen voor rust en orde. Een koning die het volk van Israël met zijn legers tegen zichzelf en tegen de vijanden kan beschermen. Want niet alleen in godsdienstig opzicht gaat het met het volk van Israël steeds verder bergafwaarts. Ook wat betreft het dagelijks leven zijn er nauwelijks nog normen en waarden meer.

In Gibeon is een vrouw vermoord. De inwoners hebben het gastrecht geschonden: ze hebben haar verkracht en vermoord. Haar man neemt haar mee naar huis, snijdt haar lichaam in twaalf stukken en laat die door heel Israël rondgaan om daarmee iedereen op te roepen tot een vergeldingsactie.

De woede en de verontwaardiging is groot. De stam Benjamin, waartoe Gibeon behoort, wordt in een broederoorlog bijna geheel uitgeroeid. Slechts zeshonderd mannen – en geen enkele vrouw – overleven de wraakoefening.

Op dit dieptepunt van Israëls geschiedenis is er gelukkig toch nog hoop. In de persoon van Saul en David zal de HEER het volk van Israël uiteindelijk een eigen koning geven. Het gelovig roepen tot Hem wordt verhoord!

Wanneer de liefde voor God verdwijnt, verdwijnen ook de normen en de waarden!

Familiedrama

'In de tijd dat de rechters het volk leidden, brak er een hongersnood uit in het land. Een man trok daarom met zijn vrouw en zijn twee zonen weg uit Betlehem in Juda, om een tijdlang in de vlakke van Moab te gaan wonen.' (vs. 1)

Het ontroerende verhaal van Noömi, Ruth en Boaz speelt zich af in de tijd van de rechters. Dat is de tijd na de intocht van het volk van Israël in het beloofde land Kanaän. De tijd waarin er nog geen koning is in Israël en waarin een ieder doet wat goed is in eigen ogen (Rechters 17:6). Het is een volslagen losgeslagen tijd. Is het dan een wonder dat God als straf de hongersnood stuurt? Ook in Betlehem, de plaats die uitgerekend 'Broodhuis' betekent, is geen brood!

Elimelech – zijn naam betekent: mijn God is Koning – besluit om met zijn gezin uit dit doodsgebied weg te trekken. Naar de overkant van de Jordaan, naar Moab (het huidige Jordanië). Een waagstuk met risico's, want Moab is een vijandig land. Bovendien een land vol afgoden. Het is een besluit waar onmogelijk Gods zegen op kan rusten.

Het wordt dan ook een familiedrama. Eerst sterft Elimelech en na tien jaar gaan ook zijn beide zonen Machlon en Kiljon dood. Noömi blijft alleen achter, zonder haar twee zonen en zonder haar man. Het enige dat haar nog rest zijn haar twee Moabitische schoondochters: Orpa en Ruth. En ... haar God.

God zoekt in zijn oneindige liefde mensen op, die – om welke reden ook – zoek, verloren, spoorloos zijn geraakt!

Terugkeer

'Toen Noömi hoorde, daar in Moab, dat de HEER zich het lot van zijn volk had aangetrokken en dat het weer te eten had, maakte ze zich samen met haar twee schoondochters gereed om Moab te verlaten en terug te keren.' (vs. 6)

Op een eenzame, zonovergoten weg staan drie vrouwen stil. De tranen lopen over hun wangen. Ze zijn op weg gegaan. Maar ... waar naar toe? Wie zal het zeggen? Beroofd van alles wat ze hebben. Nee, kinderen hebben ze geen van drieën. Nee, niet meer. 'Waarheen leidt de weg die zij moeten gaan?' Ze hebben Moab – dat vervloekte land – de rug toegekeerd. Niets dan ellende heeft het hen gebracht. Het wordt tijd om afscheid te nemen. Maar het afscheid valt hen zwaar. Het is hartverscheurend na alles wat ze samen hebben gedeeld.

Noömi is door alles wat ze heeft moeten meemaken een verbitterde vrouw geworden: 'Noem me Mara' zal ze later zeggen. Ze heeft de dood liever dan het leven. Want ze is natuurlijk op weg naar Betlehem om daar in eenzaamheid te sterven. Daar heb je niemand bij nodig. Ook je schoondochters niet. Dus: 'Gaan jullie nu maar allebei terug naar het huis van je moeder. Misschien dat je daar een nieuw leven kunt beginnen.' En met een kus en een zegenwens neemt ze afscheid.

Maar Orpa en Ruth laten haar niet gaan. Twee Moabitische vrouwen, twee heidense vrouwen, kiezen voor het volk van Noömi. Een duidelijke keuze. Uit volle overtuiging!

Je zult in je leven een keuze moeten maken. Wie voor God kiest mag rekenen op zijn hulp en nabijheid!

Wegen scheiden zich

'Waar u sterft, zal ook ik sterven, en daar zal ik begraven worden. De HEER is mijn getuige: alleen de dood zal mij van u scheiden!' (vs. 17)

Noömi blijft aandringen. Ze denkt nog steeds aan de toekomst van haar beide schoondochters. Uit haar woorden blijkt dat zij de mogelijkheid van een leviraatshuwelijk voor haar schoondochters niet ziet zitten. Zo'n leviraats- of zwagerhuwelijk hield in dat, wanneer een man gestorven was, terwijl het huwelijk kinderloos was gebleven, de broer van de overledene de plicht had om zijn schoonzuster als vrouw te nemen. De bedoeling was om alsnog nageslacht bij haar te verwekken. Het eerste kind, dat zij ter wereld zou brengen, moest dan de naam dragen van haar overleden man (Deut. 25:5 ev.).

Noömi was te oud geworden om te kunnen hertrouwen. En al zou ze hertrouwen en al zou ze nog kinderen ter wereld brengen, het zou voor Orpa en Ruth toch te lang gaan duren.

Twee vrouwen vervolgen hun weg. Een derde keert zich om. Orpa keert terug naar haar volk en naar haar goden. Zij maakt haar naam waar: Orpa, de Afvallige, zij die de rug toekeert.

Ruth, de Vriendin, klemt zich aan Noömi vast. God gebruikt haar om Noömi thuis te brengen. En ook Ruth móet naar Betlehem. De HEER heeft een plan met haar – Moabitische van geboorte. Ruth moet straks moeder van Israël worden.

Zo werkt God met zijn Geest in mensen, in het verborgene. Groot is zijn Naam!

Oogsttijd

'Zo kwamen ze samen terug uit Moab, Noömi en haar schoondochter Ruth, de Moabitische. Ze kwamen in Betlehem aan bij het begin van de gersteoogst.'
(vs. 22)

Er kan in tien jaar heel wat gebeuren. Niet alleen in een mensenleven, ook in het leven van een land en van een volk. Er is weer een rechter in Israëel. Het volk heeft zich bekeerd tot de God, die hen uit het slavenhuis van Egypte, heeft bevrijd. Daarom heeft de HEER omgezien naar zijn volk. De voedselcrisis is ten einde. Op de vruchtbare velden van Efrat staan weer de halmen met golvend gerst en tarwe. Er is dus weer brood in het broodhuis: Betlehem.

De terugkeer van Noömi in Betlehem baart het nodige opzien. De vrouwen van de stad hebben haar na al die jaren herkend. Maar wat is Noömi veranderd. Als ze haar mond open doet is het niets dan bitterheid wat over haar lippen komt: 'Noem me niet Noömi, noem me Mara, want de Ontzagwekkende heeft mijn lot zeer bitter gemaakt.'

Noömi geeft God de schuld van alle ellende die haar is overkomen. Hij heeft Zich tegen haar gekeerd. Daardoor is ze een verbitterde vrouw geworden. Maar ze is blijkbaar vergeten dat ze niet alleen is teruggekeerd. Want Ruth, de Moabitische, een heidense vrouw, komt vandaag binnen de lichtkring van Israëel.

In haar mogen ook de heidense volken delen in de liefde van God. Het is alleen maar te danken aan zijn goedheid en zijn genade. De oogst kan straks worden binnengehaald!

De lichtkring van God heil is verrassend groter dan wij dikwijls denken!

Aren lezen achter de maaiers

'Ruth, de Moabitische, zei tegen Noömi: "Ik zou graag naar het land gaan om aren te lezen bij iemand die me dat toestaat." Noömi antwoordde: "Doe dat maar, mijn dochter."' (vs. 2)

Aren lezen achter de maaiers. Als iemand honger heeft mag hij naar het land van zijn buurman gaan. Datgene dat ná de oogst op de akker of in de wijngaard achterblijft is bestemd voor de armen en de vreemdelingen (Lev. 19:9-10). Zo heeft God dat bepaald.

Als Ruth aren leest achter de maaiers doet ze niets anders dan gebruik maken van haar recht. Ze staat niet op haar recht. Ze vraagt aan de voorman van de maaiers heel bescheiden om van haar recht gebruik te mogen maken. Met lege handen gaat zij naar het land waar de maaiers bezig zijn de gersteoogst binnen te halen.

Door het 'toeval' van Gods hand komt zij terecht op de akker van Boaz. Boaz is een bloedverwant. Familie van Noömi van de kant van haar overleden man Elimelech.

Boaz is een rijke boer. Een eerlijk en betrouwbaar mens. Een gelovig man. Zegenend doet hij zijn ronde langs zijn graanvelden. Belangstellend informeert hij bij de voorman naar de herkomst van de hardwerkende jonge vrouw die achter zijn maaiers aan het werk is. 'Ze hoort bij Noömi, u weet wel, ze komt uit Moab.'

Ruth is bereid om hard te werken voor genade-brood en om dat vervolgens ook met haar schoonmoeder te delen. Je zult maar zo'n schoondochter hebben. Ruth een prachtvrouw!

Toeval bestaat niet. God geeft leiding aan je leven!

Boaz

'Daarop zei Boaz tegen Ruth: "Luister goed, mijn dochter. Je moet niet naar een andere akker gaan om aren te lezen; ga hier niet weg maar blijf dicht bij de vrouwen die voor mij werken.'" (vs. 8)

Boaz is een belangrijk en vermogend man in Betlehem. Hij heeft in het dorp heel wat voor het zeggen. Zijn naam betekent: 'in hem is sterkte'. Mattheüs de evangelist vertelt ons dat Boaz een nakomeling is van Rachab, de vrouw die op de walletjes van Jericho woonde (Matt. 1:5).

Boaz heeft er oog voor hoe Ruths leven verweven is geraakt met het volk en de God van Israël. Onder de vleugels van de HEER heeft zij een toevlucht gezocht. Bij Boaz zal zij straks troost en rust vinden. Daarom stelt hij alles in het werk om die jonge vrouw en weduwe uit Moab van dienst te kunnen zijn. Hoe hartverwarmend zijn zijn woorden. Hij voelt zich voor haar verantwoordelijk. Op zijn akkers is zij veilig, als mens en als vrouw.

Terecht heeft men in Boaz iets gezien van de komende Messias. In zijn woorden en zijn daden weerspiegelt hij al iets van Gods Gezalfde. Daarin is Boaz een voorbeeld voor ons: om elkaar als mens van God te respecteren. En Ruth? Ruth is diep onder de indruk van de vriendelijkheid van Boaz. Een vreemdelinge, die genegenheid heeft gevonden in de ogen van de voorvader van de Messias! Wat een verademing als je nog even terugdenkt aan Noömi. Wat moet Ruth zich in het gezelschap van haar verbitterde schoonmoeder alleen gevoeld hebben.

Elkaar als mensen van God respecteren. Hoe veel aangenamer zou onze samenleving kunnen worden?

Brood en wijn

'Toen het etenstijd was zei Boaz tegen haar: "Kom maar hier en neem een stuk brood en doop het in de wijn" Ze ging naast de maaiers zitten, en hij gaf haar geroosterd graan. Ze at tot ze genoeg had en ze hield zelfs nog over.'
(vs. 14)

Tijdens de middagpauze nodigt Boaz Ruth uit om samen met hem en zijn maaiers de maaltijd te gebruiken. Ze delen het brood en de wijn met elkaar. Samen eten en drinken geeft iets van verbondenheid met elkaar aan. Zo raken de levens van Boaz en Ruth steeds meer met elkaar verweven.

Na de maaltijd krijgen de maaiers van hun baas de opdracht om wat extra halmen uit de bundels te trekken en die voor Ruth te laten liggen. Ook mogen ze haar niet lastig vallen of haar iets verwijten. Natuurlijk zal Ruth niets hebben laten merken. Maar ze zal heel goed begrepen hebben hoe het kwam, dat de maaiers soms handen vol met halmen op het veld laten vallen.

Als ze 's avonds bij Noömi thuiskomt na een lange dag van werken op het land van Boaz brengt ze ongeveer 36 liter gerst met zich mee. Een heel gewicht voor een jonge vrouw. Het is de oogst van één dag aren lezen achter de maaiers. Zo is er weer volop brood in het kleine huisje van Noömi en Ruth. Wat voelen beide vrouwen zich rijk!

Heel dit bijbelgedeelte staat in het teken van Gods zorg voor mensen. De God van het volk van Israël staat klaar voor hen die zich in geloof en vertrouwen aan zijn zorg toevertrouwen. Bij Hem is er brood in overvloed. Brood dat we mogen delen met anderen!

Hoe kun jij van jouw overvloed delen met anderen?

Familie

'Toen zei Noömi tegen haar schoondochter: "Moge de HEER hem zegenen, want hij heeft trouw bewezen aan de levenden en aan de doden." En ze vervolgde: "Hij is een naaste verwant van ons en kan daarom zijn rechten als lossen laten gelden.' (vs. 20)

Wanneer Ruth 's avonds thuiskomt met haar rijke oogst, roept Noömi blij verrast: 'Waar ben je vandaag geweest. Waar heb je gewerkt. Wie is de man ...' Overgelukkig vertelt Ruth haar schoonmoeder wat haar vandaag is overkomen en welke vriendelijk woorden Boaz zelf tot haar gesproken heeft. Boaz, de mens die trouw bewijst, is voor de beide vrouwen een geschenk uit de hemel. God zij geprezen! 'Moge de HEER hem zegenen, want hij heeft trouw bewezen aan de levenden en aan de doden.'

Het blijkt bovendien dat Boaz een naaste verwant is. Familie dus. Daarom kan Boaz zijn rechten als lossen laten gelden, weet Noömi. Misschien is hij wel genegen om het erfdeel van de beide arme weduwen over te kopen zodat het stuk land binnen de familie kan blijven. Stilletjes rijpt er een plannetje bij haar. Noömi spoort Ruth daarom aan om op het land van Boaz te blijven werken. Dan zal niemand haar lastig kunnen vallen en misschien dat er wel iets moois tussen die twee ontstaat.

En zo rijgen de weken zich aaneen. Ruth sluit zich aan bij de vrouwen op het land van Boaz. Totdat de gehele gerste- en de tarweoogst is binnengehaald. De bitterheid van haar schoonmoeder is inmiddels verdwenen. Mara wordt weer Noömi.

Ook verbitterde mensen wil God weer een nieuwe toekomst geven!

Dienstbaar

'Ruth antwoordde: "Ik zal doen wat u mij zegt." Ze ging naar de dorsvloer en deed precies wat haar schoonmoeder haar had opgedragen.' (vs. 5-6)

Noömi neemt de touwtjes stevig in handen. Ze kiest daarvoor een geschikt moment. Aan het einde van de oogsttijd. Als Boaz en zijn arbeiders gaan wannen op de dorsvloer. Om het koren van het kaf te scheiden.

'Ruth, maak je klaar. Zalf je met geurige olie. Doe je kleed aan en ga naar de dorsvloer.'

Wat is hier allemaal aan de hand? Hier wordt een bruiloft geregeld. Noömi heeft alles zorgvuldig uitgedacht en overwogen. Zij neemt het initiatief om de familie van Elimelech in zijn voortbestaan te verzekeren.

Regelmatig zien we in de Bijbel dat mensen God een handje helpen – om het zo maar voorzichtig uit te drukken. En het wonderlijke is dat de HEER deze initiatieven gebruikt en ze inpast in zijn plan met mensen, volken en de wereld.

Ruth stelt zich daarbij dienstbaar op. Zij is bereid om de nodige risico's te nemen. Want een vrouw – tegen de nacht – op de dorsvloer? Dat is niet zonder gevaar.

Maar Ruth is niet uit op een liefdesavontuur. Ze gaat niet naar de dorsvloer om haar eigen geluk te vinden. Ze gaat naar de man die haar door Noömi is aangewezen: haar lossen! Hij zal haar straks wel vertellen wat ze doen moet.

In vertrouwen gehoorzaamt ze. Zo maakt zij zich dienstbaar aan de familie van Elimelech.

Soms moet je je eigen belangen onderschikt maken aan die van een ander!

Op de dorsvloer

“Wie is daar?” vroeg hij. “Ik ben het, Ruth”, zei ze. “Wilt u mij bij u nemen, want u kunt voor ons als lossers optreden.” (vs 9)

Alles verloopt volgens plan. Bereidwillig gaat Ruth naar de dorsvloer van Boaz. Als een bruid die voor haar toekomstige man versierd is. Voorzichtig sluipt zij dichterbij. Boaz slaapt. Ze legt zich neer aan zijn voeten.

Midden in de nacht schrikt Boaz echter wakker en ontdekt een vrouw: ‘Wie ben je?’ ‘Ik ben het, Ruth.’ ‘Neem mij bij u, want u kunt voor ons als lossers optreden.’

Voor ons! Met deze woorden geeft Ruth aan dat het niet alleen om haar gaat. Achter haar staat Noömi. Met haar is Ruth verbonden. Vandaar ook de verwijzing naar de opdracht van God om een arm familielid te helpen door het familiebezit over te kopen. Ruth wijst Boaz op zijn recht en plicht als lossers op te treden.

‘Moge de HEER je zegenen, mijn dochter’ is het verrassende antwoord van Boaz. Hij spreekt haar aan als dochter. Ongetwijfeld zal er een verschil in leeftijd zijn geweest tussen die beiden. Boaz prijst Ruth om haar dienstbaarheid en trouw aan het huis van Elimelech. Ze had immers ook kunnen omzien naar een jonger iemand, arm of rijk.

Maar de HEER heeft met Ruth en Boaz een plan. Op een ongedachte wijze heeft de God van Israël deze twee bij elkaar gebracht. Op de dorsvloer wordt onder een stralende hemel een verbond voor het leven gesloten!

Heb je al ontdekt welk plan God heeft met jouw leven?

In bescherming

“Blijf vannacht hier. Als morgenochtend blijkt dat die man als lossers wil optreden is het goed, maar als hij dat niet wil, dan doe ik het, zo waar de HEER leeft. Blijf hier nu maar liggen, tot het ochtend wordt.” (vs. 13)

Boaz is een goed verstaander. Hij begrijpt Noömi's bedoeling met deze nachtelijke ontmoeting: 'Ik zal doen wat je van mij vraagt.' Hij is een rechtschapen en integer mens, die wil leven naar Gods bedoeling. Daarom moet eerst de andere lossers worden gevraagd. Die komt immers als eerste in aanmerking. Hij moet als eerste de mogelijkheid krijgen om het land van de weduwe van Elimelech te kopen.

Wat Ruth betreft neemt Boaz geen enkel risico. Hij neemt haar in bescherming. Omdat de deuren van de stadspoort van Betlehem gesloten zijn laat hij Ruth overnachten op de dorsvloer. Niemand hoeft te weten waar zij vannacht is geweest. Niet alleen om de roddels, maar ook de andere lossers zou zich in zijn rechten te kort gedaan kunnen voelen. Naar oosters en bijbels recht zou hij Ruth en Boaz immers kunnen beschuldigen van overspel. En op overspel stond de doodstraf ... voor beiden!

Nog voordat de zon is opgegaan geeft Boaz als bewijs van zijn zorg en zijn liefde Ruth nog eens zes maten (= 24 liter) gerst mee in haar omslagdoek. En terwijl Ruth naar huis gaat om aan Noömi over haar nachtelijk avontuur te vertellen snelt Boaz naar de stad om de lossing formeel te regelen.

Een rechtschapen en integer mens wil leven naar Gods bedoeling. Herkennen mensen dat in jouw leven?

In verwachting

'Daarop zei Noömi: "Blijf hier dan maar rustig wachten tot je weet hoe het afloopt, mijn dochter, want ik weet zeker dat deze man niet zal rusten voordat hij de zaak geregeld heeft."' (vs. 18)

Zou Noömi die nacht wel geslapen hebben? Vol spanning en vol verwachting ziet zij uit naar de thuiskomst van haar schoondochter. Zou Boaz haar plan hebben begrepen? En zou hij daarmee haar overleden man Elimelech recht verschaffen?

Ruth komt niet met lege handen thuis: zes maten gerst heeft ze bij zich. Ze kan het nauwelijks dragen. En de zevende maat moet straks nog komen: de volle maat van Ruth's moederschap.

Vol enthousiasme vertelt Ruth Noömi wat haar in die nacht op de dorsvloer is overkomen en wat Boaz tot haar gezegd heeft.

Noömi weet genoeg. Boaz zal niet rusten voordat hij deze zaak heeft geregeld. Stil maar, wacht maar, alles komt goed!

Nu wordt het tijd om alles maar in Gods handen te leggen. Hij weet wat voor zijn kinderen het beste is. Hij heeft immers Ruth en Boaz samengebracht. Hij heeft in het armenhuisje van Noömi en Ruth weer rijkdom en vreugde, hoop en verwachting gebracht.

Over Gods leiding in je leven gesproken: dat vraagt om geloof en om vertrouwen! Ook als de dingen soms tegenzitten en je zelf geen uitweg meer ziet.

Rechten doen gelden

"Als u van plan bent uw rechten te doen gelden, dan kunt u dat doen, zo niet dan moet u mij dat laten weten. U bent de eerste die hiervoor in aanmerking komt, en ik kom na u." "Ik zal mijn rechten doen gelden," zei de man.' (vs. 4b)

Boaz laat er geen gras over groeien. Al vroeg in de morgen gaat hij op pad. Naar de poort van de stad. Dat is de plaats waar men elkaar ontmoette, waar men zaken deed en waar recht werd gesproken.

Bij de poort van de stad wacht Boaz geduldig op zijn naamloze collega-losser. Die wordt erbij geroepen en samen met tien stadsoudsten neemt hij plaats. Zij vormen de gemeenteraad van Betlehem. Zij moeten erop toezien dat het recht en de orde van God zijn loop kan hebben. Boaz weet van te voren niet hoe zijn collega-losser – die nauwer verwant is met Noömi – zal reageren. Hij zou hem de zaak wel eens uit zijn handen kunnen nemen en het land van Noömi kunnen kopen. In goed vertrouwen gaat Boaz het gesprek met zijn familielid aan.

Het naamloze familielid, N.N., is een gewiekste man. Land lossen is voor hem een winstgevend zaakje. Want terugkopen kan die arme weduwe Noömi toch niet. En omdat zij ook geen erfgenamen heeft vervalt – volgens het Joodse recht – het stuk grond na de dood van Noömi automatisch aan hem. Hij hoeft niet lang na te denken. Zijn antwoord op de vraag om het land van Elimelech te lossen is: 'Ik zal mijn rechten doen gelden.' Dat antwoord komt als een verrassing. Hoe moet dat nu met Boaz en met Ruth?

Wie op Gods hulp vertrouwt zal nooit beschaamd worden. Hoe verrassend wijst Hij soms nieuwe wegen!

Koop gesloten

'Daarop zei Boaz: "Wanneer u het stuk land koopt van Noömi, koopt u het ook van Ruth, de weduwe uit Moab, en zal de naam van haar overleden man voortleven op zijn land."' (vs. 5)

Er staat heel wat op het spel. De plicht om het land van een verarmd familielid te kopen wordt hier verbonden met de plicht om het zwagerhuwelijk aan te gaan. Zo blijft – voor oosters gevoel – de familie voortbestaan op het erfdeel van de overledene.

Als Boaz N.N. er fijntjes op wijst dat de koper van het land ook met de weduwe – in dit geval met Ruth – zou moeten trouwen laat hij het afweten. Nee, voor hem geen zwagerhuwelijk (Deut. 25:5-10).

Blijkbaar heeft N.N. het allemaal wel geweten. Hij heeft zich immers nooit eerder als lossen aangeboden. O ja, het stuk familiebezit kopen, dat wil hij wel. Maar Ruth trouwen en een zoon en een erfgenaam bij haar krijgen ... dat zou voor hem betekenen dat hij én zijn geld én het stuk land van Noömi kwijt zou zijn: 'Ik kan het mij niet veroorloven.' En als teken dat hij afziet van zijn rechten en plichten trekt N.N. zijn sandaal uit. Hij zal voortaan als 'de man Zonder Schoen' door het leven gaan (Deut. 25:10).

Zo kan Boaz – ten overstaan van de tien getuigen – eindelijk zijn verbond met Ruth bekrachtigen. Niets staat een huwelijk tussen deze twee meer in de weg. Hij koopt het land en neemt haar tot vrouw. En dat onder de zegen van Israëls God. Naar zijn recht is voldaan!

Waar liefde woont daalt Gods zegen neer als dauw op het land!

Zegenwens

“De HEER geve dat de vrouw die in uw huis komt zal zijn als Rachel en Lea, die beiden het huis van Israël groot hebben gemaakt, zodat ook u groot zult zijn in Efrata en uw naam in Betlehem zal voortbestaan.” (vs. 11b)

Nu de koop gesloten is en Boaz de plicht van het zwagerhuwelijk op zich heeft genomen krijgt hij van alle getuigen de beste wensen mee. ‘De HEER geve dat de vrouw die in uw huis komt zal zijn als Rachel en Lea’, roepen de tien oudsten in koor. Het zijn woorden die in het orthodoxe Jodendom nog altijd bij elk huwelijk gesproken worden.

Eerst is er een zegenwens voor Ruth: moge zij zijn als Rachel en Lea, de beide vrouwen van aartsvader Jakob. Deze bekende vrouwen uit de geschiedenis van het Joodse volk worden gezien als de stammoeders van het volk van Israël. Hun twaalf zonen hebben het volk van Israël groot gemaakt.

Dan is er een wens voor Boaz: moge hij groot zijn in Efrata en in Betlehem. Efrata betekent: Plaats van vruchtbaarheid. En Betlehem: Broodhuis. De getuigen in de poort zullen daarbij ongetwijfeld gedacht hebben aan het krijgen van nageslacht. Kinderen – met name zonen - worden beschouwd als een zegen van de HEER (Ps. 127:3-5). Zij hopen dat Boaz en Ruth zullen worden als het zegenrijke geslacht van Peres – ook geboren uit een zwagerhuwelijk – de zoon van Tamar en Juda.

Elkaar de zegen van God toewensen. Dat zouden we best wel eens vaker kunnen doen!

Een zoon!

'Daarna nam Boaz Ruth bij zich, zij werd zijn vrouw, en hij sliep met haar. De HEER liet haar zwanger worden en ze baarde een zoon.' (vs. 13)

Dan breekt eindelijk de trouwdag aan. Het huwelijksverbond wordt bevestigd. Onder de beschermende vleugels van Boaz heeft Ruth troost en liefde gevonden.

Gedurende het hele verhaal lijkt God afwezig te zijn. Maar ineens is Hij er: 'De HEER liet haar zwanger worden.' Een kostbaar moment van vreugde. Hij opent de schoot van Ruth en geeft haar zwangerschap. Het lijkt zo gewoon. Maar de vrouwen van Betlehem hebben er nog oog voor. Ze heffen er zelfs een lofzang voor aan: 'Geprezen zij de HEER' en geven het jongetje zijn naam: Obed, dienaar. Zijn leven zal in het teken staan van het dienen van God en van zijn familie. Het geslacht van Elimelech sterft niet uit. Er is een stamhouder geboren.

Nu is het opeens Noömi die in het middelpunt van de belangstelling staat. Met haar is het verhaal begonnen en met haar eindigt het ook. Zij vertegenwoordigt de familie Elimelech. De zoon van Boaz en Ruth geldt (ook) als de zoon van Machlon. De HEER heeft haar in Obed een wettige kleinzoon gegeven die haar weer levensvreugde zal geven. Bovendien zal Obed voor Noömi zorgen als ze op leeftijd gekomen is. Maar eerst zal zij de zorg voor Obed op zich nemen.

Levend en gelovend onder de beschermende vleugels van de HEER mogen wij zorg dragen voor elkaar. God lovend en Hem prijzend om zijn grote daden!

Eind goed ... al goed!

'Obed verwekte Isai, en Isai verwekte David.' (vs. 22)

Eind goed ... al goed! Het is er dan toch van gekomen. Ruth en Boaz trouwen met elkaar en ze krijgen samen een zoon: Obed. Zo eindigt dit bijbelboekje met een mooie familiefoto: Noömi met haar kleinzoon op schoot. De stamboom van Elimelech krijgt een nieuwe loot.

Zo vertelt het bijbelboekje Ruth ons dat er een God is die mensenlevens leidt. Soms lijken wegen dood te lopen als in de velden van Moab – het land van de afgod en de dood. Maar in zijn oneindige liefde roept God mensen terug. Hij is een God met ogen en met oren, die de ellende van een mens zien en horen.

Zijn heil gaat zelfs over de grenzen van het volk van Israël. Ruth, de Moabitische, wordt daarbij ingeschakeld in zijn plan. In haar zoon Obed en haar kleinzoon David zal de lijn van de geslachten worden voortgezet en zullen alle geslachten van de aardbodem gezegend worden. Uit dit nageslacht zal eeuwen later de Messias van Israël geboren worden.

Het gaat in dit bijbelboekje uiteindelijk om de vervulling van Gods beloften. God waakt zelf over de heilige lijn van de geslachten. Door alle menselijke gebeurtenissen heen werkt God heen naar de komst van de messiaanse Koning: Jezus Christus, dé Losser en dé Verlosser.

Het wordt straks echt Kerstfeest in Betlehem. Voor jou en voor mij!

Dit E-book wordt je gratis ter beschikking gesteld.
Wil je een financiële bijdrage geven - wat natuurlijk op prijs wordt gesteld - dan kun je dat doen op NL37 INGB 0002 4701 38 t.n.v. J K CH Kronenberg te Leeuwarden of via mijn PayPal-rekening: dsjkc@upcmail.nl

Wil je naar aanleiding van dit boekje reageren dan kan dit via de mail:
dsjkc@upcmail.nl

Het boek van de Rechters lijkt op het eerste gezicht een verzameling spannende verhalen van een aantal oorlogshelden uit een ver Joods verleden. Wanneer je iets nauwkeuriger gaat lezen zul je ontdekken dat niet de 'held' de hoofdpersoon is, maar God de HEER zelf: Hij geeft de bevrijding.

Het boekje Ruth speelt zich af in dezelfde tijd van Israëls geschiedenis en laat ons zien dat Gods zorg en liefde niet alleen beperkt blijft tot het volk van Israël.

50x Rechters en Ruth is een volgend deeltje in een reeks dagboekjes bij de Nieuwe Bijbelvertaling 2004/2007. In deze dagboekjes wordt steeds een bijbelboek of thema besproken, met uitleg en achtergrondinformatie.

Ds. Jan K.C. Kronenberg (1952) is christelijk-gereformeerd emeritus-predikant.

Eerder schreef hij in deze reeks: 40x Lucas en 70x Openbaring.

www.uitdekroontjespen.nl